

ONDERWIJS

VLAAMS BELANG

VOORWOORD

Vlaanderen is ons land en daar mogen we trots op zijn. Van onze Noordzeekust, tot onze prachtige stadscentra over onze unieke biercultuur: Vlaanderen heeft veel troeven. Maar wat Vlaanderen spijtig genoeg niet heeft, zijn grondstoffen als olie, gas of goud. De enige grondstof waarover Vlaanderen wel beschikt, dat zijn onze hersenen. Dat ons onderwijsniveau dan ook jaar na jaar blijft dalen, legt een hypotheek op de toekomst van onze kinderen én de economische groei op lange termijn. Willen we die toekomst veilig stellen, dan moeten we een onderwijsplan hebben.

Ruwweg kunnen we het onderwijsvraagstuk opdelen in vier blokken: kinderen, leerkrachten, scholen en ouders.:

1. Kinderen. Zijn onze kinderen plots dommer geworden? Uiteraard niet. Ieder kind is uniek en heeft talenten. Wat wel een feit is, is dat meer en meer kinderen hun schoolcarrière starten met een taalachterstand. En terwijl ze die taalachterstand proberen wegwerken, raken ze achterop in andere vakken. Dat moet anders. Het Vlaams Belang gelooft in elk kind en wil elk kind dezelfde kansen bieden.

2. Leerkrachten. Zijn leerkrachten vandaag minder gedreven dan vroeger? Neen! Leerkracht wordt je niet zomaar, het is een roeping. Wat wel een feit is, is dat de leerkrachtenopleiding wat van haar pluimen is verloren. De verschuiving van kennisoverdracht naar pretpedagogie is daar een belangrijke oorzaak van. Daarnaast zijn leerkrachten verplicht steeds meer bezig met allerlei administratie, in plaats van hun belangrijkste opdracht: hun leerlingen iets bijbrengen. Dat is weinig motiverend. Tot slot zijn leerkrachten in meer en meer scholen bezig met het overbruggen van taalkundige en culturele kloven in plaats van kennis over te brengen. Dat alles leidt er toe dat het aantal leerkrachten dat afhaakt, spijtig genoeg veel te hoog ligt.

3. Scholen. Te weinig plaats op school: het is niet langer louter een probleem in het Nederlandstalig onderwijs in Brussel, maar in gans Vlaanderen. Nochtans is er de laatste jaren veel geld naar bakstenen gevloeid. Het is dan ook moeilijk om de bevolkingsaan groei bij te benen als onze hele maatschappij geconfronteerd wordt met een ongeziene massa-immigratie. Het aantal nieuwkomers dat elk jaar in dit land aankomt is vergelijkbaar met het bevolkingsaantal van een stad als Brugge.

4. Ouders. De olifant in de kamer. Steeds meer ouders schuiven opvoedkundige taken volledig af op het onderwijs. Het begint al in de kleuterklas: kinderen worden niet zindelijk naar school gestuurd. Later wordt huiswerk niet nagekeken, agenda's niet afgetekend en komen ze niet opdagen op oudercontacten. In sommige gevallen worden kinderen zelfs zonder boterhammen naar school gestuurd. Kortom, schrijnende toestanden. Toestanden die niet zouden mogen voorkomen. In Vlaanderen zijn we immers zeer gul met kindergeld. Ouders die er niet alles aan doen om dat kindergeld in de eerste plaats te gebruiken voor een betere toekomst voor hun kinderen, verdienen zélf een pedagogische tik.

Onze kinderen verdienen het beste onderwijs van de wereld. Wij hebben de mogelijkheid om hen dat te geven. Het Vlaams Belang gelooft dat dat kan, maar dan moeten we opnieuw durven focussen op kennisoverdracht en verwachten we een engagement van iedereen. We hebben geen enkel excuus om ons onderwijs verder te laten afglijden.

Tom Van Grieken
Voorzitter

INHOUDSOPGAVE

Inleiding.....	5
I. Wat leren we aan onze kinderen?	7
A. Krijtlijnen voor een Vlaams kwaliteitsonderwijs	7
B. Daling van de onderwijskwaliteit: wat zijn de oorzaken?	11
C. Lager onderwijs: kwaliteitsvolle basisvorming.....	12
D. Secundair onderwijs: excellent, adequaat en divers qua aanbod	15
E. Burgerschapsvormend onderwijs	20
F. Zomerscholen: een welgekomen nieuwkomer in ons onderwijslandschap.	21
G. Een inschrijvingsbeleid dat garandeert.....	21
III. Hoe omgaan met de niet-gemiddelde leerling? Een gepaste en realistische leerlingenbegeleiding.....	24
A. Hoogbegaafdheid	24
B. Spijbelen, gedragsproblemen en gewelddadige radicalisering	25
C. Kansarme leerlingen	30
III. Wat na het leerplicht-onderwijs? Naar een efficiënt en performant hoger onderwijs en volwassenenonderwijs	36
A. Een ambitieus en doeltreffend hoger onderwijs	36
B. Levenslang leren bevorderen op de werkvloer en via het volwassenenonderwijs	46
Conclusie.....	50

INLEIDING

Onderwijs en vorming vormt met 14,86 miljard euro de belangrijkste uitgavenpost binnen de Vlaamse begroting van 2021, zijnde meer dan 30% van het budget van de Vlaamse regering. Desondanks kampt het onderwijs met verschillende problemen: achteruitgang van het onderwijsniveau, snelle toename van het aantal allochtone leerlingen met een taalachterstand, stigmatisering van het technisch en het beroepsonderwijs, grote uitval bij niet-benoemde leerkrachten, onaantrekkelijkheid van het lerarenberoep door hoge planlast, zorgleerlingen die extra aandacht behoeven, capaciteitsproblemen, hopeloos verouderde infrastructuur, inefficiënt hoger onderwijs, enzovoort.

Ons onderwijs verdient beter. Vlaanderen beschikt over weinig natuurlijke grondstoffen. Onze enige grondstoffen zijn onze hersenen. En die moeten we dus optimaal tot hun recht laten komen via een performant onderwijs dat ieders talenten maximaal laat renderen en inzet voor het algemene welzijn van onze samenleving.

Een andere kernopdracht voor ons onderwijs, naast overdracht van kennis, is cultuuroverdracht. Ons Vlaamse volk heeft maar een toekomst indien onze waarden en onze cultuur van generatie op generatie worden doorgegeven. In tijden van toenemende diversiteit in de schoolpopulatie moet hierop extra worden ingezet.

Onderwijs is echter ook belangrijk voor de individuele scholier of student. Onderwijs leidt immers tot ontplooiing en ontwikkeling. Kwaliteitsvol onderwijs is een hefboom naar sociale mobiliteit voor het individu en ook dat is goed voor een ganse gemeenschap.

Ieder voorstel inzake onderwijs moet volgens het Vlaams Belang voldoen aan ons KLAS-principe. Het acroniem KLAS behelst vier aspecten:

Kwaliteitsvol

Initiatieven inzake onderwijs moeten altijd de kwaliteit van het onderricht als eerste hoofddoel en bezorgdheid in zich houden. Een sterk en kwaliteitsvol Vlaams onderwijs heeft de ambitie om maximale leerwinst te realiseren bij alle leerlingen. Daarom is het nodig dat we de dalende trend inzake de leerprestaties definitief en duurzaam omkeren door onderwijs van topkwaliteit te realiseren. Natuurlijk gebeurt een kwaliteitsverhoging niet zomaar; deze kan enkel bewerkstelligd worden als we sterke profielen in ons onderwijs kunnen aantrekken en ook blijven behouden. Excellent onderwijs veronderstelt professionele en bezielde leraren, begeleiders, ondersteuners en directieleden, ook dit aspect moet bij het opmaken van regelgeving in acht genomen worden als absolute voorwaarde.

Leidinggevend

We willen met ons Vlaamse onderwijs terug leidinggevend worden binnen Europa. Doch dit kan enkel maar als alle segmenten in het onderwijs voldoende ruimte krijgen om leidinggevend op te treden. Leraren moeten terug meester worden over hun klas en, ondersteund door de eindtermen als houvast, terug de touwtjes in handen nemen van het vak dat zij ten volle bemeesteren. Ook directieleden moeten meer kunnen optreden als echte schoolleiders en moeten dus voldoende autonomie hebben inzake het organiseren van een vlotte ordelijke schoolwerking, inschrijvingen, maar ook in hun personeelsbeleid. Leiderschap brengt altijd ook verantwoordelijkheid met zich mee en een zekere mate van rekenschap met zich mee, maar dit laatste moet altijd in functie staan van een goede schoolorganisatie en geen loutere planlast betekenen.

Adequaat

Een excellent, efficiënt en rechtvaardig onderwijsbeleid is adequaat in de zin dat iedere leerling of student in de onderwijsinstelling en studierichting terechtkomt die het beste past bij zijn of haar (cognitieve) capaciteiten, vaardigheden, attitudes en interesses. Adequaat onderwijs vervalt enerzijds niet in uniforme eenheidsworst, maar betekent ook geen hypergedifferentieerd à la carte-onderricht. Kinderen die extra zorg en begeleiding behoeven moeten deze krijgen in de best mogelijke omgeving. Diegenen die daarentegen een versnelling hoger kunnen schakelen moeten we blijvend uitdagen. Maar ook de financiering van het onderwijs moet gericht gebeuren: middelen moeten efficiënt ingezet worden en terechtkomen daar waar ze voor bedoeld zijn.

Sociaal

Een excellent onderwijsbeleid is voor ons als sociale volkspartij ook een sociaal beleid. Financiële en andere sociaaleconomische problemen mogen geen belemmering vormen om tot leren te komen. Hoewel sociale emancipatie in se geen hoofddoel is van het onderwijs, is het wel een belangrijk en onmiskenbaar effect van onderwijs dat kwaliteit biedt, ongeacht welke (achterstands)achtergrond de lerende en/of diens gezin heeft. Maar onderwijs is ook sociaal in de zin dat het onze jeugd ook initieert, vormt en doet participeren aan ons sociale weefsel. Onderwijs levert dan ook zelfbewuste en kritische burgers af die elk naar hun eigen kunnen en talenten een bijdrage leveren aan onze Vlaamse samenleving.

Met deze vier punten als toetssteen voor ons onderwijsprogramma wil het Vlaams Belang terug een excellent educatief landschap creëren. Zo maken we samen werk van klassevol Vlaams onderwijs en worden we internationaal terug de primus van de klas.

I. WAT LEREN WE AAN ONZE KINDEREN?

A. Krijtlijnen voor een Vlaams kwaliteitsonderwijs

Aan het begin van de 21e eeuw behoorde het onderwijs in Vlaanderen tot de wereldtop. De voorbije twee decennia is de kwaliteit van ons onderwijs echter in vrije val, zo blijkt niet alleen uit internationaal vergelijkend onderwijsonderzoek, maar ook uit bevestigingen van leerkrachten. De kwaliteitsdaling heeft diverse oorzaken.

Eén factor is de veranderde schoolpopulatie als gevolg van de ongebreidelde massa-immigratie. De kloof tussen autochtone en allochtone kinderen is nergens groter dan in Vlaanderen. Maar de dalende trend kent ook andere oorzaken. De voorbije halve eeuw werd ons onderwijs ingekapseld door de ideologische machine van links. Nivellering, gebrek aan vrijheid en linkse indoctrinatie baanden zich een weg door ons onderwijslandschap. De resultaten zijn verwoestend, de ideologische verstarring compleet. Zoals gebleken boet ons onderwijs systematisch in aan kwaliteit, hetgeen schadelijke gevolgen zal hebben voor onze Vlaamse kenniseconomie. Het Vlaams Belang kijkt vooral naar wat wél performant is en wil komaf maken met de linkse vernieuwingsdrang in het onderwijs. We willen deze vervangen door een mix van traditionele paradigma's met bewezen kwaliteitskeurmerk enerzijds, en innovatieve ideeën die bijdragen aan een efficiënt en toekomstgericht onderwijsnet anderzijds.

Voor kwaliteit en excellentie

Door het dogmatische gelijkheidsdenken nam ons onderwijs geleidelijk aan een duik naar de bodem. Niet langer excellentie en competitiviteit, maar middelmatigheid en egalitarisme zijn troef. Ons onderwijs wordt mismeesterd in functie van een mank lopend gelijke

kansenbeleid en de emancipatiegedachte die er achter schuilt. Wat overblijft is een fletse zesjescultuur waarin leerlingen niet langer worden uitgedaagd en een minimale input leveren. Op die manier ondergraven we de drang om te leren en dagen we leerlingen en studenten niet langer uit. Zodoende wordt de carrière op de schoolbanken een slopende, inspiratieloze belevenis.

In weerwil van het orthodoxe gelijkheidsdenken durft het Vlaams Belang pleiten voor excellentie. Er is een terugkeer nodig naar de onderwijsfilosofie waaronder vorige generaties Vlamingen schoolliepen. Dit zijn recepten met bewezen garanties voor de kwaliteit van ons onderwijs. Het onderwijs moet de te grote focus op vaardigheden afbouwen en opnieuw meer aandacht schenken aan kennisoverdracht. Leerlingen moeten kunnen steunen op kennis en deze gebruiken als kapstok voor de volledige schoolloopbaan. Daarnaast moet ons onderwijs vooral uitdagend zijn. Een gezonde competitiviteit is nodig zodat jongeren dagelijks ernaar streven om het beste van hun kunnen te presteren. Ook wat betreft pedagogiek is een herbronning nodig. Scholen dienen in eerste instantie te voorzien in onderricht, opvoeding is de taak van de ouders. Toch linkt het Vlaams Belang de versoepeling van de orde op de scholen ook aan de daling van de onderwijskwaliteit. Daarom pleit het Vlaams Belang voor een herstel van de tucht en orde zoals die in de vorige eeuw veel gebruikelijker was. De rousseauiaanse laksheid werkt ondoelmatigheid in de hand bij leerlingen, hetgeen uiteraard gevolgen heeft voor de prestatiegraad. Kennisoverdracht, competitiviteit en orde zijn voor het Vlaams Belang de sleutelprincipes om de nivellering van het onderwijs tegen te gaan.

Vrijheid en verantwoordelijkheid

De planlast waarmee het onderwijs in toenemende mate te maken krijgt, is nefast voor de kwaliteit. Het oeverloos willen micro-managen van elk aspect in het onderwijsveld belemmert de vrijheid en de ontwikkeling van een gedegen onderwijsnet dat kwaliteit aflevert. Voor het Vlaams Belang moet er meer vrijheid van onderwijs zijn.

Deze vrijheid begint bij de inschrijving. Keuzevrijheid bij de inschrijving is essentieel. De poging om in elke school dezelfde sociale mix op te leggen, perkt niet alleen de keuzevrijheid van ouders en leerlingen in, het tast ook het unieke karakter van een school aan. Het Vlaams Belang staat voor volledige keuzevrijheid. Socio-economische of etnisch-culturele criteria mogen niet bepalen waar kinderen schoollopen.

Vrijheid van onderwijs impliceert voor het Vlaams Belang ook dat de directe planlast voor leerkrachten en directies moet minderen. Niet de kabinetten, koepels en adviesorganen, maar de leerkrachten zelf zijn de motor van ons onderwijs. Leerkrachten moeten opnieuw meer vrijheid krijgen om hun vak uit te oefenen, dus moeten we het regelbos waarin ze verloren lopen kappen.

Vrijheid betekent voor het Vlaams Belang ook meer ruimte om te differentiëren en flexibiliteit. Om ons onderwijs innovatief en toekomstgericht te houden, moeten we ruimte maken voor specialisatie. Leerlingen moeten de kans krijgen om zich toe te spitsen op hun domein. STEM-academies, duaal leren, zomerscholen, buitenschoolse activiteiten en het opschalen van interscolaire competities zijn maar enkele voorbeelden die differentiatie in de hand kunnen werken. Tot slot betekent vrijheid van onderwijs voor het Vlaams Belang ook dat er meer ruimte moet blijven voor andere initiatieven, d.i. geaccrediteerde privéscholen.

Maar vrijheid betekent ook verantwoordelijkheid, beiden zijn immers twee kanten van eenzelfde medaille. Leraren zijn dan ook verantwoordelijk voor het leerproces van hun leerlingen en moeten zich dan ook verder blijven bekwamen om dat proces zo optimaal mogelijk te houden. Leerstof en technieken zijn immers niet statisch, maar evolueren soms sneller dan men meteen aanvoelt. Directieleden zijn verantwoordelijk voor de goede werking en orde op school, alsook voor hun personeelsbeleid. Het creëren van een gedegen en ordelijk schoolklimaat, alsook de performantie en het welbevinden van hun lerarenkorps moeten voor hen dus op de eerste plaats komen. Met verantwoordelijkheid komt natuurlijk altijd enige rekenschap. Het is dus noodzakelijk dat het beleid een vinger aan

de pols blijft houden inzake het bewaken van de onderwijskwaliteit. De doorlichtingen van de Vlaamse onderwijsinspectie alsook de geplande GGG-proeven moeten ter zake een hulpmiddel zijn voor de scholen en geen extra planlast. Ook moeten middelen van overheidswege terechtkomen daar waar ze voor bedoeld zijn.

Komaf maken met linkse indoctrinatie

Ander aspect van vrij onderwijs is de vrijheid van denken en onderzoek. Voor het Vlaams Belang zijn de gedachten vrij. Het vrije woord en de wetenschappelijke methode zijn unieke gegevens die we moeten koesteren, het zijn Europese tradities die er net voor zorgden dat zoveel kennis en creativiteit ontstonden in Europese schoot.

We stellen echter vast dat in toenemende mate een pensée unique heerst in het onderwijs. Van de kleuterklas tot het hoger onderwijs worden jongeren ondergedompeld in het linkse denken en zijn afwijkende meningen problematisch. Jongeren worden geacht kritiekloos de progressieve en multiculturele dogma's te accepteren. In plaats van leerlingen op te voeden tot kritische en mondige burgers hebben veel scholen zich ontpopt tot instellingen met een politieke agenda die ze in alle facetten van het onderwijsveld doorduwen, ook buiten de muren. Zo kan het bijvoorbeeld niet de bedoeling zijn dat volledige klassen verplicht moeten deelnemen aan politiek geïnspireerde klimaatmarsen.

Voor het Vlaams Belang primeert het pluralisme, de diversiteit van opinies. Scholen moeten een divers aanbod verzorgen, met een lerarenkorps dat geen (linkse) eenheidsworst vormt maar die diversiteit van opinies net uitdraagt.

Een recenter fenomeen is het *wokeism* dat komt overgewaaid uit de Verenigde Staten en vooral via linkse universiteitsfaculteiten ingang vond in ons onderwijs. *Wokeism* kunnen we zien als een verlengstuk van nieuw-links, het postmodernisme en het sociaal-construktivisme dat zich ent op raciale en gendergerelateerde kwesties. Deze nieuwe vorm van politiek correctheid zit geworteld in een diepe zelfhaat voor het Westen, zijn bevolking, geschiedenis en alle waarden die het net groot maakten. Op nauwgezette wijze poogt men alle constructieve elementen van de Westerse cultuur, geschiedenis en mentaliteit eerst te deconstrueren en vervolgens te verbieden.

De strijd begint eerst semantisch, bijvoorbeeld door niet langer te spreken over blanke maar "witte" mensen, maar gaat al snel over tot het collectief culpabiliseren van mensen voor hun nationale geschiedenis. Het nieuwe racisme van de *woke*-activisten wil dus een volledige generatie schoolkinderen een vals schuldgevoel aanpraten voor historische gebeurtenissen waar zij überhaupt geen verantwoordelijkheid voor dragen. Het doel van de *woke*-indoctrinatie is dus om bestaande structuren op losse schroeven te zetten en te vervangen door een rariteitenkabinet.

Het Vlaams Belang erkent een duidelijk gevaar in de linkse indoctrinatie, het *wokeism* en de genderideologie. Voor het Vlaams Belang staat ondogmatisch burgerschapsvormend onderwijs voorop, waarin de diversiteit van meningen wordt gerespecteerd. Het doelmatig aanpraten van zelfhaat zal onze schoolgaande jeugd niet opleiden tot rechtschapen burgers die zelfverzekerd in hun schoenen staan. Daarom is het van belang dat volledig komaf wordt gemaakt met de *woke*-agenda en we in plaats daarvan burgerschapsvormend onderwijs aanbieden. Onderwijs dat op evenwichtige wijze te werk gaat en aandacht heeft voor de mooie en minder mooie aspecten in onze maatschappij, geschiedenis en cultuur.

B. Daling van de onderwijskwaliteit: wat zijn de oorzaken?

We zien dat Vlaanderen in internationale studies (zoals PISA, PIRLS en TIMSS) alsmazak betreft behaalde scores bij onze leerlingen, maar ook in interne peilingen zien we dat de onderwijskwaliteit alsmazak dalende is. Ook de rapporten van de Vlaamse Onderwijsinspectie) bevestigen dat adequaat en gedegen onderwijs niet gegarandeerd is en dat de kwaliteit in veel scholen voor verbetering vatbaar is. Vooral het taalbeleid van scholen alsook de evaluatie bleken in veel scholen een groot pijnpunt. Ook in wiskunde en wetenschappen echter daalt de kwaliteit gestaag, nochtans behoorde Vlaanderen vroeger tot de wereldtop.

Resultaten PISA / PIRLS / TIMSS

	2000	2003	2006	2009	2012	2015	2018
PISA lezen	532	530	522	519	518	511	502
PISA wiskunde	543	553	543	537	531	521	518
PISA wetenschap	519	529	529	526	518	515	510
	2001		2006		2011	2016	
PIRLS lezen			547			525	
		2003	2007		2011	2015	2019
TIMSS wiskunde		551			549	546	532
TIMSS wetenschap		518			509	512	501

PISA is om de 3 jaar - 40 Pisa-punten zijn het equivalent van wat een leerling in een schooljaar leert

PIRLS is om de 5 jaar - in 2001 en 2011 geen Vlaamse deelname aan PIRLS

TIMSS is om de 4 jaar - in 2007 geen Vlaamse deelname aan TIMSS

Er wordt een te grote focus gelegd op gelijke kansen wat leidt tot nivellering. Dat heeft veel te maken met de massa-immigratie. Uit het internationaal vergelijkend onderzoek blijkt immers dat de kloof tussen autochtone en allochtone leerlingen nergens zo groot is als in Vlaanderen. Dit is een gevolg van de grote aantallen gezinsherenigers en asielzoekers die ons land aantrok uit culturen die minder aandacht schenken aan presteren en integreren. Het onderwijsbeleid wilde via een beleid van gelijke kansen deze kloof dichten. Scholen met socio-economisch zwakke leerlingen werden fors meer betoelaagd, via het inschrijvingsbeleid moest er een sociale mix worden gerealiseerd en vooral: de lat werd lager gelegd om toch maar niet te veel allochtone leerlingen te moeten buizen. Door de steeds maar toenemende instroom allochtone leerlingen en de totale focus erop, daalde het algemene niveau.

Bijzonder kwalijk bovendien is dat door de focus op de slechtst presterende leerlingen en het garanderen van gelijke onderwijskansen te weinig ingezet wordt op het laten excelleren van de allerbeste Vlaamse leerlingen. Sterke leerlingen worden onvoldoende uitgedaagd omdat leerkrachten te veel tijd moeten besteden aan zwakke leerlingen, anderstalige leerlingen of leerlingen met bijzondere zorgnoden. Dat onze sterke leerlingen weinig aandacht krijgen, dreigt onze economie zuur op te breken in de toekomst. Zij zijn het immers die

ervoor moeten zorgen dat Vlaanderen een voortrekkersrol kan spelen in de technologische ontwikkelingen en zo de basis kunnen leggen voor onze welvaart in de toekomst.

In plaats van te kunnen focussen op kennisoverdracht en de bijhorende competentieontwikkeling moeten scholen steeds meer zorgtaken opnemen. Daarnaast worden onze scholen steeds vaker gebruikt om een bepaalde opvoedkundige visie op te leggen waarbij het accent ligt op het speelse en niet langer op de kennisoverdracht. Kennisoverdracht verwaarlozen is om meerdere redenen nefast. Kennisoverdracht moet de kern van het onderwijs zijn. Een kind moet immers een basis hebben om op verder te werken. Het 'zelfontdekkend' onderwijs werkt daarom niet. Onderwijsexperten zoals Tim Surma beamen dat het typevoorbeeld dat moderne pretpedagogen voor ogen hebben, namelijk de voorstelling van het Rousseauiaanse kind als vanzelf nieuwsgierig, verkennend en aldus lerend kind, niet opgaat voor het gros van de leerlingen. Zij tonen dan ook het voordeel aan van directe expliciete instructie als effectieve leerstrategie. Ook wijzen ze op het belang van pure kennis (ofte "iets van buiten leren") als kenniskapstokken waaraan verdere inzichten en vaardigheden worden opgehangen.

Bovendien is het negeren van het belang van kennisoverdracht gevaarlijk, want die kennis is iets dat in de loop der generaties is opgebouwd. Een brede algemene vorming is een noodzaak in functie van cultuuroverdracht. Creativiteit, vakoverstijgende bekwaamheden die je leert in leergebieden is allemaal prachtig, maar zonder relevante kennis te hebben is het onmogelijk kritische vragen te stellen. Zonder kennis van schaken kan ik moeilijk een creatieve doeltreffende zet bedenken. Te vaak wordt ervan uitgegaan dat ons welvaarts-niveau een vanzelfsprekendheid is en dat leerlingen niet te veel inspanningen moeten leveren. Het psychosociaal welzijn van de leerlingen krijgt steeds meer voorrang op het overdragen van kennis.

Ook speelt hier de invloed van cultuurmarxistische pedagogen en actoren uit het bredere culturele veld die onder de adagia van diversiteit en inclusiviteit willen zorgen voor een verschraling van ons curriculum. Kenmerkend hier zijn bv. de recente voorstellen inzake het afschaffen van de eind -t bij werkwoorden waarbij de stam eindigt op een -d (de zogenoemde dt-regel) omdat deze "te moeilijk" zou zijn voor de vele Nederlandsonkundige nieuwkomers. Deze oikofobe, vaak zelf ook "witte" oude mannen en dames willen zo onze taal met al zijn lexicale en grammaticale finesses verschrallen in het teken van "inclusie", maar ook zo onze cultuur ondergraven. Nochtans weet iedere gedegen onderwijsdeskundige dat men achterstandsl leerlingen net emancipeert door hoge eisen te stellen en kwaliteitsvol (taal)onderwijs te bieden, en dus niet door zogezegd 'drempelverhogende' inhoud te versimpelen.

C. Lager onderwijs: kwaliteitsvolle basisvorming

In het lager onderwijs moet worden ingezet op een kwaliteitsvolle brede basisvorming. De inhoud van die basisvorming is relatief stabiel, maar optimaliseren van de onderwijsdoelen is nodig. Voor het Vlaams Belang moet de overheid waken over de kwaliteit van het onderwijs. Dit moet gebeuren via de eindtermen. Deze moeten op duidelijke wijze beschrijven wat een leerling moet kennen om te kunnen slagen.

Doelen van het lager onderwijs: duurzame inzet op inoefenen basisvaardigheden

In de beleidsnota Onderwijs kondigt Minister van Onderwijs Ben Weyts aan dat hij nieuwe eindtermen en ontwikkelingsdoelen in het basisonderwijs zal invoeren. In september

2020 werd gestart met de ontwikkeling hiervan. Op moment van schrijven zijn de ontwikkelcommissies voor het basisonderwijs nog met hun werkzaamheden bezig. Daarin zitten leraren, directeurs, experten en onderwijsverstrekkers samen om de ontwikkelingsdoelen en eindtermen te formuleren. Doel is om de nieuwe eindtermen basisonderwijs vanaf 1 september 2022 in te voeren.

Voor Vlaams Belang is het van belang om hierbij de eigenheid van het basisonderwijs te bewaren: werken aan een wijde en harmonische ontwikkeling van onze kinderen binnen een breed, geïntegreerd en actueel curriculum. Het vernieuwen van de onderwijsdoelen biedt kansen om het basisonderwijs te versterken, rekening houdend met recente wetenschappelijke inzichten. We verwachten dan ook dat bij de eindtermen er dus vooral gefocust zal worden op het duurzaam en kwaliteitsvol aanleren en inoefenen van basisvaardigheden inzake wiskunde, taal, mens & maatschappij, wetenschap & techniek en naar het einde van het curriculum toe ook Frans. We zien echter nu helaas dat te veel kinderen verscheidene van deze basisvaardigheden ontberen op het einde van het zesde leerjaar, maar toch mogen overgaan naar het secundair onderwijs. Daarom moeten deze eindtermen versterkt en duurzaam verankerd worden als te bereiken minimumdoelen, met een grotere nadruk op deze te bereiken op individueel niveau.

Ook moeten de eindtermen voldoende ruimte bieden om in klassen en scholen waar dit zeker mogelijk is, extra ruimte te bieden voor verdieping en verbreding van het curriculum. Eindtermen mogen niet leiden tot nivellering. Eindtermen zijn minimumdoelstellingen: scholen die hun leerlingen meer willen en kunnen aanleren dan datgene waartoe de eindtermen hen verplichten, hebben daartoe de vrijheid en mogen niet terechtgewezen worden door de inspectie.

Nederlands, Nederlands, Nederlands

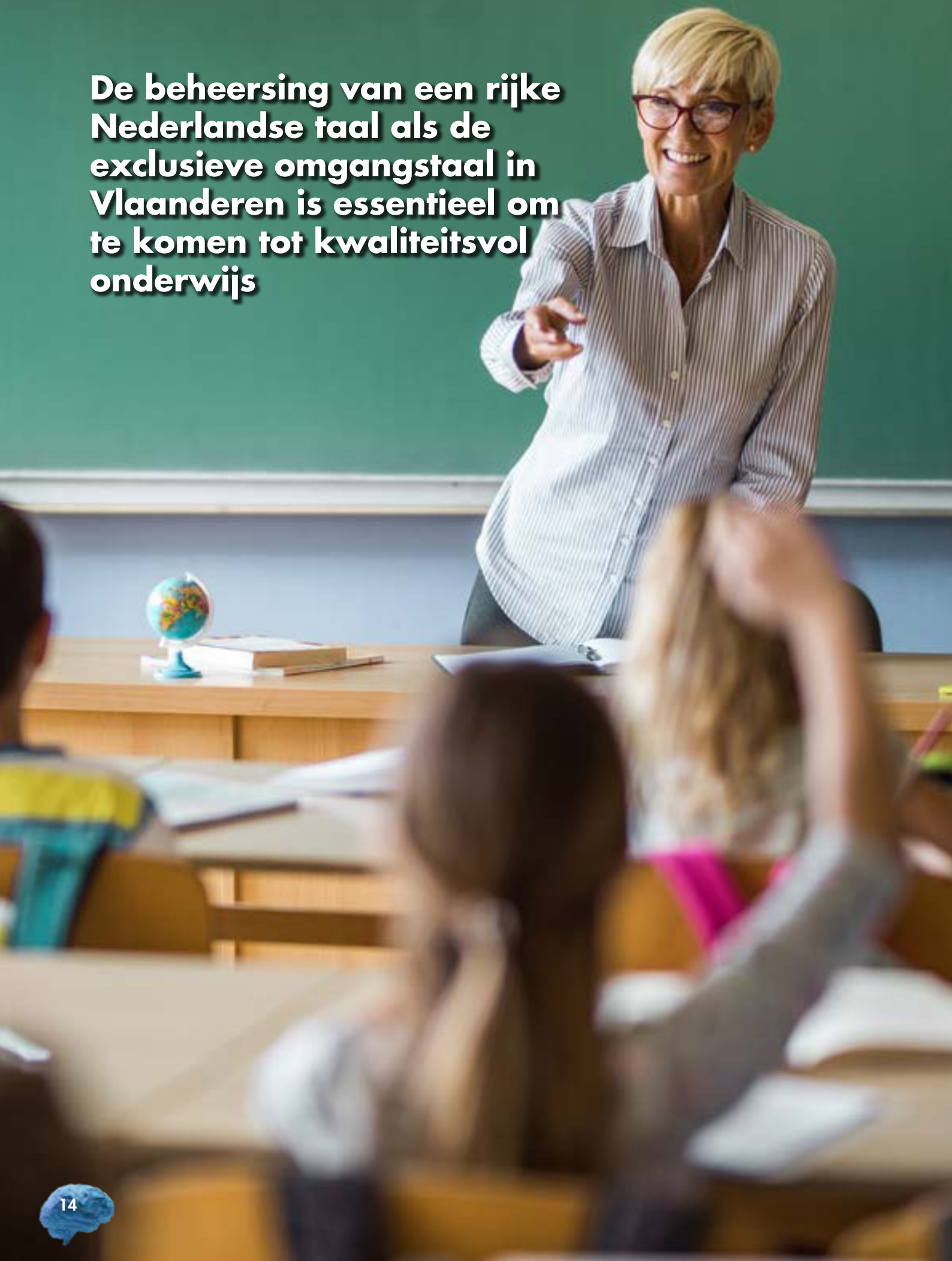
De beheersing van een rijke Nederlandse taal als de exclusieve omgangstaal in Vlaanderen is essentieel om te komen tot kwaliteitsvol onderwijs. Daarom moet er in het lager onderwijs extra gefocust worden op taalverwerving, grammatica, lees- en schrijfvaardigheid. Vooral het aantal uren gespendeerd aan lezen moet zeker de hoogte in.

In de onderzoeksliteratuur rond effectieve scholen worden twee cruciale kenmerken van een kwaliteitsvol schoolbeleid onderscheiden. Scholen met een goed schoolbeleid slagen erin om 1) een leeromgeving voor hun leraren te creëren, en 2) het onderwijs in de klas te verbeteren op basis van onderzoeksgebaseerde richtlijnen. Daarom moet de overheid blijven investeren in de verdere professionalisering van het lerarenteam in basisscholen zodat deze op de hoogte zijn van de basisinzichten inzake onderzoeksevoluties in effectieve didactische taal- en leesstrategieën en deze kunnen vertalen naar en implementeren in hun klascontext.

Toegepast op taalbeleid betekent dat dat het onderwijs in de klas centraal staat. De meeste winst valt te halen uit goed – of beter – taalonderwijs in de reguliere klas. Goed taalonderwijs benut de onderwijstijd optimaal, geeft leerlingen veel kansen om zelf taal te gebruiken waarbij ze gerichte feedback krijgen van de leerkracht, maakt gebruik van betekenisvolle taken, besteedt expliciet aandacht aan taalleerstrategieën en ondersteunende taalkennis, en biedt leerlingen kansen om samenwerkend te leren. En goed taalonderwijs zie je niet alleen tijdens het vak 'taal', maar doorheen alle vakken.

Scholen moeten ook het belang van het Nederlands behartigen buiten de lessen in strikte zin, maar duurzaam inschrijven in hun schoolbeleid en -reglement en handhaven. Zo moet het Nederlands de exclusieve communicatietaal blijven in de klas, op de speelplaats en in

**De beheersing van een rijke
Nederlandse taal als de
exclusieve omgangstaal in
Vlaanderen is essentieel om
te komen tot kwaliteitsvol
onderwijs**

de omgang met ouders en derden. Om deze naleving af te dwingen moet het Nederlands in ons onderwijs wettelijk verankerd worden, niet langer alleen als instructietaal in de klaslokalen, maar ook als omgangstaal op de speelpleinen en in de gangen.

Vlaams Belang verzet zich dan ook ten zeerste tegen de voorstellen van bepaalde onderzoekers en linkse partijen om anderstalige kinderen ook op school (deels) onderricht te laten volgen in hun thuistaal.

Helaas zien we dat ook in het lager onderwijs steeds meer kinderen thuis een andere taal spreken dan het Nederlands. Volgens de recentste statistieken is 22% van de lagereschoolkinderen in Vlaanderen anderstalig, tien jaar geleden was dit slechts 13%.

Een goede kennis van het Nederlands is een absolute voorwaarde om te kunnen functioneren in de maatschappij. Dit geldt evenzeer voor het onderwijs: de soms gebrekkige kennis van onze taal door migranten leidt tot een ontegensprekelijke kwaliteitsdaling. Vlaams Belang pleit voor een taaltoets voor anderstalige leerlingen. Als zij het Nederlands onvoldoende beheersen moet dit gekoppeld worden aan een intensieve taalcursus (via zogenaamde 'taalbadklassen') met afsluitende bindende test, waarna zij aansluitend kunnen instromen in het reguliere curriculum.

Het Vlaams Belang is voorstander van taalbadklassen waar anderstalige leerlingen gedurende een vol schooljaar bijgeschoold worden in onze taal. Pas na het verwerven van een voldoende taalniveau kunnen ze instromen in het reguliere onderwijs. Dit is niet alleen in het belang van de anderstalige leerlingen zelf, maar ook in het belang van de andere leerlingen omdat gewone leerkrachten zo meer kunnen focussen op het les geven zelf in plaats van tijd te verliezen door permanent anderstalige leerlingen bij te scholen in onze taal.

D. Secundair onderwijs: excellent, adequaat en divers qua aanbod

Het secundair bereidt de jongeren voor op hun verdere carrière, voor de ene zullen dit academische studies zijn, voor de andere zal dit een snelle en gedegen inzet zijn op de arbeidsmarkt, maar daartussen een breed spectrum aan mogelijke tussenvormen. De leeftijden waar de leerlingen secundair onderwijs toe behoren zijn bij uitstek ook de jaren waarin een mens zichzelf vormgeeft en z'n identiteit, interesses en relaties creëert en uitdiept.

Echter zoals reeds geschetst kampt vooral het secundair onderwijs met een grote kwaliteitsdaling, dit mede door de grote diversiteit aan leerlingenprofielen, zowel wat betreft inherente capaciteiten, reeds eerder opgedane kennis en vaardigheden, culturele en sociaaleconomische achtergrond,... Naast de dalende leerprestaties bleek ook uit de Onderwijsspiegel dat leerplezier en motivatie bij veel leerlingen in de tweede en derde graad afwezig is. Natuurlijk speelt hier vooral het kip-of-het-ei-verhaal: wat was eerst? Het gebrek aan leermotivatie of het niet voldoende voorbereid zijn/mee kunnen in de studies? Als een leerling in de eerdere jaren niet de goede kapstukken heeft meegekregen, dan zal deze zich in de tweede en derde graad niet thuis voelen op school, ongeacht in welke onderwijsvorm van het secundair onderwijs deze zit.

Het Vlaams Belang wijst dan ook op het belang van goede studie-oriëntatie, d.w.z. de nood om leerlingen tijdig in een passende studierichting te doen vloeien. Ook moet de overheid en het onderwijsveld ervoor zorgen dat het aanbod voldoende divers is. Dat

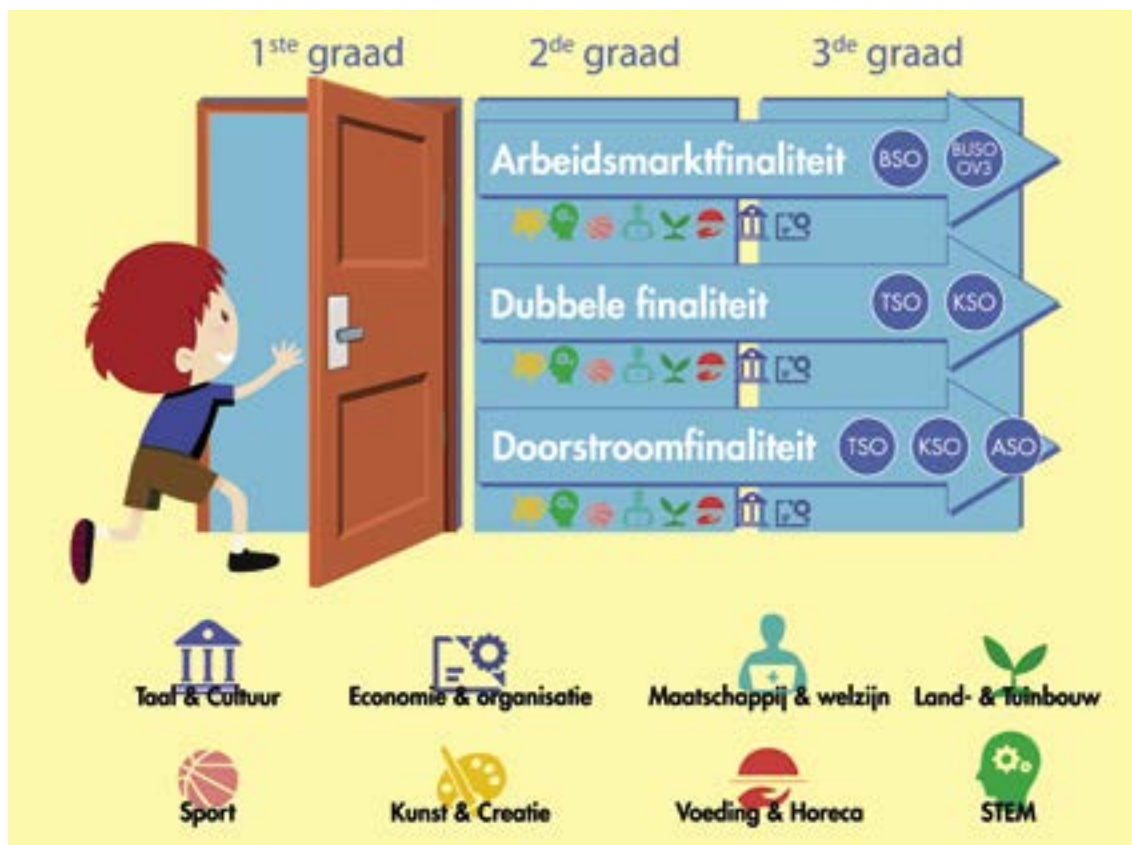
doet men niet door “brede eerste graden” en andere onderwijshervormingen die meer eenheidsworst creëren.

Op het einde van de vorige legislatuur werd het globale kader van het secundair onderwijs hervormd, wat leidt tot een zekere graad van uniformisering en nivellering binnen dit onderwijssegment, een evolutie die het Vlaams Belang met lede ogen aanziet en afbreuk doet aan de mogelijkheid tot een vroege goede oriëntatie van leerlingen richting een studierichting die past bij hun interesses, talenten en cognitieve en sociale capaciteiten.

Verder moet ook hier de overheid waken over de kwaliteit van het onderwijs door middel van de eindtermen. Deze werden de afgelopen jaren voor iedere graad vernieuwd: voor de eerste graad was dit op het einde van de legislatuur van minister Crevits, voor de tweede en derde graad werd dit recent nog bewerkstelligd onder minister Weyts.

Een weinig afdoende structuurhervorming

In maart 2018 werd de structuur van het secundair onderwijs hervormd. doelen van onderwijshervorming waren enerzijds om dalende prestaties te remediëren, maar anderzijds ook de ongelijkheid weg te werken. Met de maatregelen werd getracht om zo het watervalsysteem tegen te gaan, het zittenblijven te bestrijden en de ongekwalificeerde uitstroom tegen te gaan. Ook moest er een duidelijker finaliteit van studierichtingen aangegeven worden.

De hervorming kwam er in grote lijnen op neer dat in de eerste graad er een component basisvorming kwam aangevuld met basisopties. In het eerste jaar in de A-stroom en de B-stroom krijgen de leerlingen 27 uur basisvorming en een keuzegedeelte van 5 uur.

In de tweede en derde graad werden de richtingen geclusterd in 8 studiedomeinen, d.w.z. dat het studieaanbod werd gebundeld in één schema of matrix per graad met een indeling in 8 studiedomeinen, onderwijsvormen (ASO, TSO, BSO, KSO, BuSO OV3) en finaliteiten. Dat laatste betekent dat studierichtingen voortaan duidelijk aangeven waarop een leerling wordt voorbereid: doorstromen naar het hoger onderwijs (ASO en de meer theorie-gerichte onderdelen van TSO en KSO), doorstromen naar de arbeidsmarkt (BSO en BuSO OV3) of beide (de meer praktijkgerichte onderdelen van TSO en KSO). Dat zou een goede oriëntering en betere studiekeuze mogelijk moeten maken.

Het schoolconcept zelf bleef echter vrij te kiezen voor de scholen. Dat betekent dat schoolbesturen zich zowel verticaal zullen kunnen organiseren (met alleen doorstroomrichtingen (domeinoverschrijdend en/of domeingebonden) of alleen studierichtingen met dubbele finaliteit (doorstroom/ arbeidsmarktgericht) of alleen arbeidsmarktgerichte studierichtingen) als horizontaal (studierichtingen uit elk van de finaliteiten van een domein). Ook het concept dat beide combineert (studieaanbod over de domeinen heeft in elk van de finaliteiten) bleef mogelijk.

Het Vlaams Belang heeft zich altijd al gekant tegen een fundamentele alles overhoopgooiende hervorming (die er met dit decreet gelukkig niet echt kwam) die volgens ons allerminst noodzakelijk of wenselijk is en waarvoor geen enkel draagvlak bestaat, noch onder leerkrachten, noch onder ouders. Uit peilingen onder leerkrachten bleek inderdaad dat een grote meerderheid van de leerkrachten tegen een grote hervorming is.

De hervorming biedt naar onze mening geen oplossing voor de problemen die zich stellen in ons onderwijs, zo zien we op twee schooljaren na de invoering weinig effecten in de genoemde indicatoren die men wou aanpakken (watervalstelsel, zittenblijven, ongekwalificeerde uitstroom). De achteruitgang van het onderwijsniveau wordt hierdoor geenszins afgeremd, laat staan tegengegaan. De problemen waarmee ons onderwijs geconfronteerd wordt – zoals de kwaliteit die onder druk staat – zijn immers geen gevolg van de structuren zoals die voorheen bestond, maar wel van de veranderde schoolpopulatie.

Het Vlaams Belang had veel liever gezien dat ook een specifieke keuze in de eerste graad minstens al mogelijk zou moeten kunnen voor leerlingen die op dat moment al overtuigd zijn van hun keuze. Gezien op papier in de eerste graad er geen echte studierichtingen meer waren, zitten leerlingen ofwel in de A- of de B-stroom. De facto zal men echter, naargelang de gekozen vakken in de basisopties, informeel nog altijd kunnen spreken van richtingen. Voor bepaalde studierichtingen, zoals de Latijnse, betekende de hervorming dat er in feite bekibbeld diende te worden op specifieke vakken, d.w.z. een vermindering van de uren klassieke talen.

Gematigd positief waren we wel over het feit dat de onderwijsvrijheid overeind zal blijven door de domeinscholen of campusscholen niet verplicht te stellen. Voor het Vlaams Belang staat de vrijheid van onderwijs centraal bij het bepalen van studierichtingen en de concrete lesuren. Vlaams Belang heeft zich toen ook onthouden bij stemming in het Vlaams Parlement.

Naar de toekomst toe ziet Vlaams Belang dan ook totaal geen heil in een verdere grote structuurhervorming (zoals soms voorgesteld wordt door bepaalde pedagogen die de echte studiekeuze nog verder willen uitstellen) die nog verder afwijkt van het secundair onderwijs zoals we het kenden toen het nog aan de Europese top stond. Het onderwijsveld zit niet op te wachten op opnieuw een rondje hervormen om te hervormen, maar heeft vooral nood aan educatieve rust.

Opwaardering technisch en beroepsonderwijs

Ons technisch en beroepsonderwijs verdient beter dan de onderkant van een waterval te zijn van het algemeen vormend onderwijs. De keuze voor technische en beroepsrichtingen moet vaker een positieve keuze worden in plaats van een negatieve.

Een eerste fout zit ter zake al verweven bij de structuurhervorming van de eerste graad, waar de beroepsvoorbereidende component werd omgevormd tot de B-stroom. Bij de overstap van basisonderwijs naar secundair onderwijs starten leerlingen met een getuigschrift lager onderwijs automatisch in het 1ste leerjaar A. Heeft een kind niet alle leerstof van de lagere school verworven en heeft het dus geen getuigschrift basisonderwijs, dan start het in het 1ste leerjaar B. Hierbij werd de mogelijkheid ontnomen om voor leerlingen die met de hakken over de sloot hun getuigschrift haalden in het lager, maar waar zij en hun ouders aanvoelden dat ze niet in de A-stroom mee zouden kunnen, om ook in de B-stroom te starten. Dit heeft een dubbel negatief gevolg.

Enerzijds zorgde dit voor een daling van de kwaliteit van de eerste graad B doordat deze nu enkel gevuld wordt met kinderen met leerachterstanden en/of grote zorgbehoeften (leerstoornissen maar ook gedragsstoornissen), een evolutie die nog extra versterkt wordt door het M-decreet. Beide zaken zorgen voor extra werkdruk bij de leraren in de B-stroom, alsook voor een daling bij de beroepsmotivatatie. Zo moeten bv. in dit segment leerkrachten met een diploma wiskunde aan de slag met leerlingen die niet eens kunnen klokkelezen. Anderzijds worden heel wat leerlingen in het eerste jaar willens nillens in de A-stroom gehouden en dus in een onderwijssonderdeel dat hen minder ligt. Dit heeft dan weer voor gevolg dat heel wat van deze leerlingen na de kerstexamens in januari of na hun eerste jaar toch in de B-stroom terechtkomen. Daarom wil Vlaams Belang dat de B-stroom in de eerste graad opgewaardeerd wordt en terug echt een beroepsopleidingsvoorbereidende fase wordt waar ook leerlingen met getuigschrift lager onderwijs bij het begin in kunnen stromen.

Technische en beroepsopleidingen in tweede en derde graad moeten ook beter gepropageerd worden. De Vlaamse overheid moet inspanningen leveren om jongeren te stimule-

ren om technische en beroepsopleidingen te volgen. Scholen moeten toekomstbestendig gemaakt worden en voorzien van de nieuwste technologieën. Het lesmateriaal moet gemoderniseerd worden en er moet worden geïnvesteerd in een werkhouding, onder meer door een veelvuldig inbouwen van goed begeleide stages.

Er is ook vraag naar praktisch geschoolde arbeidskrachten; op de arbeidsmarkt zijn immers vele vacatures voor technische profielen. Vandaag zien we echter dat door het tekort aan deze profielen veel van deze jobs worden uitbesteed aan arbeidsmigranten. Om de tekorten aan te pakken zijn vele handen nodig. Naast een puur demografische evolutie, is er ook een technologische revolutie aan de gang, met enorme effecten op de arbeidsmarkt.

Contact met werkveld verloopt allereerst via de leraar. Het is belangrijk dat deze op de hoogte blijft van het reilen en zeilen binnen de sector en zich verder blijft professionaliseren inzake de nieuwste technieken binnen de bouwsector. Dit kan via de Regionale technologische centra (RTC's) die scholen en bedrijven verbinden. Via RTC's verwerven leerlingen en leraren technische en technologische competenties. Zodoende zorgen die voor een betere afstemming van onderwijs en opleiding met de noden van de arbeidsmarkt.

Innovatie en professionalisering kunnen ook via platformen als InnoVET. Zij vertrekken vanuit het inzicht dat onze snel veranderende samenleving voor een transformatie van de arbeidsmarkt zorgt waarbij onderwijs kan niet achterblijven.

Verder is het ook belangrijk dat professionals uit het werkveld input rechtstreeks injecteren in de bouwopleidingen. Dit kan bijvoorbeeld door middel van het project duaal lesgeven dat de Vlaamse overheid in het kader van onderwijsdecreet dertig heeft gelanceerd.

Verder zijn er natuurlijk de initiatieven die uit de sector zelf komen, we denken aan openbedrijvendag, dag van de zorg, openwervendag, openmonumentendag,... waar leerlingen met een gezonde interesse ook kunnen zien welke interessante carrièremogelijkheden en beroepsuitdagingen zich op dit moment aanbieden en welke bedrijven en sectoren succesvolle realisaties hebben opgebouwd.

Maar ook alvorens kinderen in het secundair onderwijs vloeien kunnen ze ook al op een ongedwongen manier reeds kennis maken met en warm gemaakt worden voor STEM. Hiertoe bestaan reeds verscheidene initiatieven in de schoot van het STEM-actieplan. Dergelijke initiatieven zijn niet per se geïnitieerd door het onderwijs of erg schools van aard. Een mooi voorbeeld is het project "Een STEM-academie in elke gemeente". Als aan bepaalde voorwaarden wordt voldaan, kan een STEM-academie voor haar STEM-activiteiten een subsidie ontvangen na aanvraag via het Agentschap Innoveren en Ondernemen (VLAIO). De doelstelling van de STEM-academie in iedere gemeente vloeit voort uit de ambitie om ieder kind vlot toegang te geven tot STEM-ervaringen in de vrije tijd. Daarvoor is een goede bereikbaarheid belangrijk. Daarom is het streven naar een STEM-academie dichtbij, namelijk in elke gemeente of stad, belangrijk. In 2019 hadden 162 gemeenten een STEM-academie en in 2020 waren er dat 221. Dergelijke initiatieven kunnen dus ook de instroom in het technisch en beroepsgerichte onderwijs ten goede komen.

Hervorming van het stelsel Leren & Werken richting Duaal Leren optimaliseren

De komende jaren vervangt duaal leren het stelsel van leren en werken. Voor Vlaams Belang dit een onderwijsvorm waar veel potentieel in zit.

Duaal leren is een vorm van onderwijs waarin men in situ al doende leert en dus een dubbele finaliteit kent: het leren van vaardigheden én deze meteen kunnen toepassen op

de werkvloer. Het is dus leren in en van een werkplek. Het is dan ook belangrijk dat deze dubbele finaliteit ook bewaakt wordt door de inrichtende en begeleidende instellingen. Bij deze overgang richting duaal leren is dan ook de VDAB de sturende entiteit geworden voor wat betreft de werkplekcomponent. Duaal leren en de leertijd gaan over een leertraject in een bedrijf als onderdeel van een onderwijskwalificerend traject. Er moet door alle actoren vermeden worden dat de focus te zeer op een duurzame inschakeling op de arbeidsmarkt ligt, wat mogelijks het onderwijskwalificerende doel van duaal leren en de leertijd zal doen ondersneeuwen. De overheid moet dan ook de doelgerichte en adequate werking van duaal leren blijven monitoren.

Duaal leren lijkt erin te slagen om veel potentiële schoolverlaters in een leertraject te houden. Voor veel leerlingen betekent dit systeem van duaal leren immers een verademing omdat het de dagelijkse routine doorbreekt en ze er een pak meer praktijkervaring opdoen.

E. Burgerschapsvormend onderwijs

Burgerschapsvormend onderwijs houdt voor het Vlaams Belang in dat we jongeren opvoeden tot verantwoordelijke, rechtschapen burgers die stevig in hun schoenen staan en over een rugzak beschikken met voldoende algemene kennis. Voor het Vlaams Belang kent burgerschapsvormend onderwijs een geestelijk en een fysiek aspect.

Het Vlaams Belang pleit voor politiek neutraal onderwijs. Kritische jongeren vormen is noodzakelijk. Daarom mag een school geen politiek correcte dogma's opleggen. Extreem-linkse indoctrinatie of het goedpraten van religieus extremisme horen daarom in geen enkele school thuis. De Vlaamse regering moet de politieke neutraliteit van ons onderwijs opnieuw herstellen en een einde maken aan politieke indoctrinatie van leerlingen.

Een ander aspect dat de huidige tendensen in het onderwijs teniet doen, is de homo universalis-gedachte. Scholen moeten leerlingen een brede basis meegeven, waarin kennis-overdracht opnieuw centraal staat. De bedoeling is dat jongeren een leven lang kunnen teruggrijpen naar deze vergaarde basis, als ware het een rugzakje dat ze levenslang meedragen.

Burgerschapsvormend onderwijs behelst dat onze schoolgaande jeugd niet systematisch gevoed wordt met eenzijdige linkse dogma's. Het Vlaams Belang wil dat ons onderwijs vooreerst neutraal blijft en in tweede orde een vorm van politieke diversiteit huldigt waarbij alle invalshoeken aan bod komen. Die politieke neutraliteit van het onderwijs moet desalniettemin gekaderd worden door onze Westerse normen en waarden. Leerlingen moeten opgroeien in een klimaat waarin de cultuur van het Avondland de vigerende is. Dat betekent dat zowel een links, zelfhatend discours ongewenst is, maar net zozeer de politieke islam. De islam behoort niet tot de Westerse cultuur en kent een intern probleem van religieus extremisme. We mogen dit probleem niet verder voeden en het risico lopen dat we onze grip op de inhoud van deze lessen verdienen. Het Vlaams Belang vindt dat we best trots mogen zijn op onze Westerse manier van leven en veeleer deze moeten promoten op school. Islamlessen en islamleraars horen dus niet thuis aan Vlaamse scholen.

Het Vlaams Belang is voorstander van het inschrijven van 'burgerschap' in de eindtermen, waarbij de kennis van en het respect voor onze Europese waarden en normen en onze Vlaamse identiteit, cultuur, geschiedenis en tradities centraal staan. Burgerschap moet kaderen in een beleid van civiel nationalisme.

In tweede instantie slaat burgerschapsvormend onderwijs voor het Vlaams Belang op het voortbrengen van gezonde burgers. Een gezonde geest in een gezond lichaam. Scholen moeten actief een gezonde levensstijl promoten, waarin een evenwichtig dieet en voldoende beweging centraal staan. De twee lesuren lichamelijke opvoeding op school volstaan, maar er moet alles aan gedaan worden opdat jongeren zowel binnen als buiten de muren voldoende bewegen. Zo moeten we school- en klascompetities beter waarderen, schoolgebouwen efficiënter inzetten voor sportclubs en voldoende faciliteiten verlenen aan leerlingen die naschools in clubverband sporten. Topsporters moeten een parcours krijgen waarin ze school en sport zo optimaal mogelijk kunnen combineren.

De rol van burgerschap in het onderwijs: kennisopbouw en sociale attitudevorming, maar geen indoctrinatie!

Vlaams Belang kant zich uitdrukkelijk tegen de cultuurmarxistische invloed die onder het mom van "diversiteit" het curriculum naar z'n hand wil zetten. Zo diende de partij Groen in juni 2020 nog een resolutie in om het Vlaamse onderwijs te "dekoloniseren". Groen wou in de resolutie zo immers onder meer een herziening van de leerboeken "op basis van de multiculturele samenleving", met meer allochtone externe sprekers en (geschiedenis)lessen vanuit niet-Europese perspectieven. Het document bulkte daarnaast ook van de diversiteitsquota. Er moesten meer allochtonen geplaatst worden in de commissies die eindtermen ontwikkelen en bij de onderwijskoepels en -netten, net als bij de educatieve uitgeverijen. Ook de leerkrachten moesten 'de diverse multiculturele maatschappij belichamen': de lerarenopleiding zou een 'postkoloniale focus' inbouwen en het belang van diversiteit moest expliciet ingeschreven worden in het beroepsprofiel van de leerkracht. Eigenlijk kwam dit er op neer dat men studenten in de leerkrachtoppleiding een weg-met-ons-geschiedenis wou aanleren en dat andersdenken-de leerkrachten die kritisch staan tegenover de multiculturele samenleving uit de klas zouden geweerd worden.

F. Zomerscholen: een welgekomen nieuwkomer in ons onderwijslandschap

Een nieuwigheid in ons onderwijslandschap is de Vlaanderenbrede uitrol van zomerscholen in nasleep van de eerste golf van de coronacrisis.

Vlaams Belang heeft vanaf de eerste voornemens de inzet van zomerscholen toegejuicht en is dan ook sterke voorstander van een verdere structurele verankering. Zo krijgen leerlingen waar grote leerachterstanden moeilijk te remediëren waren door hun leerkracht tijdens het schooljaar of diegenen voor wie twee maanden vakantie een te groot leerwinstverlies zou betekenen de kans om hun kennis en vaardigheden, en dus ook hun onderwijskansen, op peil te houden. Een systeem geboren uit noodzaak kan zo uitgroeien tot grote troef binnen ons onderwijsveld.

Wel moeten enkele kinderziektes, zoals de accreditatie, pedagogische bekwaamheid en de vergoeding van het docerend personeel worden geprofessionaliseerd. Ook voor het wegwerken van de taalachterstand bij Nederlandsonkundige leerlingen biedt dit model veel kansen.

G. Een inschrijvingsbeleid dat garandeert

Onder minister Crevits werd middels een nieuw decreet het inschrijvingsbeleid voor het basis- en secundair onderwijs vastgelegd. In dat decreet wordt het principe van de vrije schoolkeuze fors uitgehold. Scholen met een capaciteitstekort moeten verplicht een digitaal aanmeldingssysteem hanteren. Voor basisscholen met capaciteitsproblemen bepalen zogenaamde 'ordeningscriteria' of ouders hun kind al dan niet kunnen inschrijven in een school: afstand tot de school, voorkeur en toeval. Voor de inschrijvingen in het secundair onderwijs wordt een algoritme toegepast met 'toeval' als ordeningscriterium. Kampeer-toestanden worden weliswaar vermeden, maar ouders krijgen hierdoor minder vat op de inschrijving van hun kind. Bovendien worden kinderen ook nog steeds opgedeeld in categorieën om te bepalen of ze kans maken om ingeschreven te worden in een bepaalde school.

In het basisonderwijs geldt voor alle scholen die kampen met capaciteitsproblemen ook het ordeningsprincipe van de dubbele contingentering. Dubbele contingentering betekent dat er bij de inschrijvingen wordt gewerkt met twee contingenten: (kansarme) 'indicatorleerlingen' en (kansrijke) 'niet-indicatorleerlingen'. Indicatorleerlingen zijn leerlingen waarvan de moeder geen diploma heeft van het secundair onderwijs of waarvan het gezin een schooltoelage ontvangt. Of ouders hun kinderen kunnen inschrijven in een school hangt daarbij af van het feit of hun kind al dan niet een zogenaamde 'indicatorleerling' is.

In het secundair onderwijs werd de 'dubbele contingentering' afgeschaft, maar het Lokaal OverlegPlatform (platform opgericht in het kader van het gelijkekansenbeleid, samengesteld uit onderwijs- en andere actoren uit de regio) kan een voorstel uitwerken waarbij scholen aangeven welk deel van hun capaciteit ze voorbehouden voor een of meerdere ondervertegenwoordigde groep(en). Dit kan maximaal 20% van de capaciteit zijn.

Waarover iedereen in dit debat zweeg, de olifant in de kamer, was uiteraard het feit dat

deze maatregelen ingegeven zijn door een problematiek die zich vooral in en rond steden voordoet. Daar is, ten gevolge van de massa-immigratie het onderwijsniveau fors gezakt en organiseren de ouders een wedren naar de overblijvende kwaliteitsscholen in hun omgeving.

Het Vlaams Belang wil dat bij het inschrijvingsbeleid voor de scholen de vrije schoolkeuze en daarmee ook de vrijheid van onderwijs maximaal wordt gerespecteerd. Het volstaat niet om enkel lippendienst aan deze principes te bewijzen. Want wanneer men via geforceerde maatregelen de sociale mix wil realise-

ren, zal dat er de facto steeds op neerkomen dat de vrije schoolkeuze van sommige leerlingen wordt aangetast. De enige sociale mix die voor het Vlaams Belang aanvaardbaar is, is degene die zich spontaan realiseert, niet de sociale mix die men via overheidswege wil opleggen. Ons onderwijs mag geen ideologische speeltuin meer zijn van cultuurmarxisten die geloven in de maakbare samenleving. Vlaams Belang ziet de door minister Weyts aangekondigde afschaffing van die dubbele contingentering als een stap in de goede richting, maar wil de vrijheid van scholen alsook de ouders verder maximaliseren.

Het Vlaams Belang wil een inschrijvingsbeleid dat de vrijheid van schoolkeuze maximaal garandeert zonder voorrang op basis van socio-economische criteria. Niet de overheid moet bepalen waar de kinderen naar school gaan, wel de ouders. Een degelijke kwaliteitscontrole moet garanderen dat elke school opnieuw degelijk onderwijs verstrekt zodat de huidige druk op bepaalde kwalitatieve scholen afneemt.

Vlaams Belang verwerpt dan ook ten zeerste kunstmatige ingrepen in ons onderwijs die een "sociale mix" moeten bevorderen of de vermeende "discriminatie in het inschrijvingsbeleid" van scholen willen aanpakken. Naast praktijktesten op de huurmarkt en bij sollicitaties pleiten Groen en Vooruit nu ook voor het invoeren van dit systeem bij de inschrijvingen in scholen. Dit doen zij naar aanleiding van tendentiek onderzoek dat zogenaamd aantoonde dat kinderen van allochtone ouders minder goed geholpen worden om hun kind in te schrijven in de kleuterklas.

Vlaams Belang kant zich tegen zulke voorstellen die de vrijheid van onderwijs ingrijpend inperken; ons Vlaanderen is gebouwd op de integriteit van én het vertrouwen in onze leraren, leerlingbegeleiders en directies. Praktijktesten beknotten de autonomie van onze scholen en versterken Big Brother-gewijs onnodig de staatscontrole op het onderwijspersoneel.

Een enkele uitzondering behoeft echter wel de specifieke situatie in en rond het Brusselse: In Brussel zijn er door het inschrijvingsbeleid Brusselse Vlamingen die er niet in slagen hun kind te laten inschrijven in het Nederlandstalig onderwijs, terwijl in diezelfde scholen nochtans veel Franstalige kinderen school lopen. Momenteel geldt er een beperkte voorrangregeling: Brusselse Nederlandstalige scholen moeten nu 55 procent van hun plaatsen als voorrangsplekken voorbehouden, binnenkort wordt dit opgetrokken naar 65 procent.

Het Vlaams Belang wil dat er in het Brusselse Nederlandstalig onderwijs bij de inschrijvingen een absolute voorrang wordt toegekend aan Brusselse Vlamingen.

Ook in de Vlaamse Rand rond Brussel zien we dat alsmaar meer scholen leerlingen die in de Rand wonen moeten weigeren door de toename van Brusselse (voornamelijk niet-Nederlandstalige) kinderen. Ook hier moet dus een gelijkaardig voorrangbeleid voor Nederlandstaligen worden ingevoerd.

III. HOE OMGAAN MET DE NIET-GEMIDDELDE LEERLING? EEN GEPASTE EN REALISTISCHE LEERLINGENBEGELEIDING

Het principe van het inclusief onderwijs – waarbij leerlingen met uiteenlopende beperkingen les volgen in een klassieke school – klinkt misschien mooi, maar werkt in de praktijk vaak niet goed. Dagelijks komen schrijnende verhalen boven van leerlingen die de stress in een gewone school niet aankunnen of niet de zorg krijgen die ze nodig hebben.

Het buitengewoon onderwijs had voor dit type leerlingen een grote expertise ontwikkeld. Dat werd afgebouwd. Scholen van het buitengewoon onderwijs moeten noodgedwongen inkrimpen en verliezen aan kwaliteit. Leerkrachten in het reguliere onderwijs moeten bovenop hun niet te onderschatten takenpakket ook de zorg dragen voor leerlingen die extra begeleiding nodig hebben. Dit komt soms ook het onderwijs aan de andere leerlingen niet ten goede.

Voor sommige leerlingen zal het inclusief onderwijs inderdaad een succesverhaal zijn, maar in de meeste gevallen zijn leerlingen met beperkingen gebaat bij onderwijs op maat. Hiervoor zijn de scholen van het buitengewoon onderwijs die ter zake over veel expertise beschikken het meest aangewezen.

Aan het andere uiterste stellen we dan weer vast dat toppresterders in ons onderwijs onvoldoende worden geprikkeld. Het verwaarlozen van bovengemiddelde talenten, leidt tot desinteresse, luiheid en schoolmoeheid.

A. Hoogbegaafdheid

Het Vlaams Belang vertrekt vanuit een visie die excellentie poneert tegenover het vigerende egalitarisme. Net zoals we bekommerd zijn om leerlingen die kampen met problemen omdat ze tekorten hebben inzake hun cognitieve capaciteiten om op een goede manier hun schoolcarrière te vervolledigen, moeten we ook aandacht hebben voor de andere kant van dit spectrum, namelijk de groep hoogbegaafden in ons onderwijs die in onze gewone scholen minder en minder hun gading vinden. Ongeveer 2 à 3 procent van de Vlamingen is hoogbegaafd. Veel informatie en expertise over de omgang met hoogbegaafde leerlingen is in de praktijk eigenlijk nog veel te weinig bekend. We zien dan ook een trend in de maatschappij van leerlingen en ouders die de nood voelen aan eigen curricula of nog sterker om richting aparte scholen voor hoogbegaafden te verkassen. Meer en meer vernemen we dan ook dat zulke onderwijsinitiatieven worden opgezet, zoals de Arkades-basisscholen en de recent gestarte eerste middelbare school die zich richt op hoogbegaafden in Houthalen.

Vlaams Belang evalueert deze evolutie dubbel: Aan de ene kant is het natuurlijk goed dat er tegemoetgekomen wordt aan de bestaande nood van de doelgroep en dat er eigen scholen voor de hoogbegaafden wordt opgericht. Aan de andere kant geeft dat ook aan dat die leerlingen zich niet goed voelen in ons 'normaal' onderwijs. Dat is natuurlijk een

jammerlijke zaak; we vrezen dat onze hoogbegaafden in deze ook wat fungeren als een kanarie in de koolmijn voor de kwaliteit, het leerklimaat en het welbevinden van talentvolle jongeren in onze gewone scholen. Daarom zijn eigen aparte scholen voor leerlingen die bovengemiddeld presteren in zekere zin onrustwekkend.

Om breed beleid te creëren voor zeer makkelijk lerende of hoogbegaafde leerlingen op school heeft de Vlaamse Regering zijn schouders gezet onder een onderzoeksproject dat een eerste globaal plan rond hoogbegaafdheid in onze scholen moet waarmaken. Scholen moeten beter voorbereid zijn om hoogbegaafde leerlingen te begeleiden. Op dit moment is men in een eerste fase bezig om de *good practices* in kaart te brengen. De regering kende middelen toe aan 13 voorbeeldscholen en een expertisecentrum voor de versterking van de begeleiding van hoogbegaafde leerlingen. Het gaat over 9 basisscholen, 4 secundaire scholen en een expertisecentrum van de KU Leuven Research & Development. De geselecteerde scholen en het expertisecentrum kregen ongeveer 500.000 euro om het beleid rond hoogbegaafdheid in kaart te brengen, verder te ontwikkelen en breder te verspreiden naar alle Vlaamse scholen. Zo kunnen er lessen worden geleerd die ook in andere scholen kunnen toegepast worden.

Vlaams Belang steunt de opzet van de huidige proefprojecten en kijkt uit naar de resultaten hiervan. We verwachten daarnaast ook een plan van aanpak voor deze groep leerlingen in de schoot van het nieuwe Leersteundecreet. Alles begint met kennis, ook inzake het uitdagen en begeleiden van hoogbegaafde leerlingen. Daarom moet in de leerlingenopvoeding hoogbegaafdheid meer aan bod komen en moet er een betere professionalisering ter zake komen in de scholen zodat de leerlingen ook beter begeleid kunnen worden.

Echter voor uitzonderlijk hoogbegaafden zullen zelfs extra uitdagingsmaatregelen en -modaliteiten in een gewone school niet volstaan. Voor deze categorie moeten we inderdaad streven naar uitdagend onderwijs in een aangepaste leeromgeving; voor sportieve uitblinkers bestaat er de topsportschool, het Vlaams Belang wil dan ook voor deze uitzonderlijke talenten doorgroeischolen.

B. Spijbelen, gedragsproblemen en gewelddadige radicalisering

Spijbelproblematiek

Spijbelen blijft ook een hardnekkig probleem binnen onze scholen. Ter bestrijding van de problematiek van hardnekkige spijbelaars is een structurele aanpak nodig die bestaat uit een consequente opvolging en nauwgezette begeleiding door de centra voor leerlingenbegeleiding (CLB's) in samenspraak met de desbetreffende scholen en eventuele nodige derden, alsook repressieve middelen voor de hardleersers onder hen.

Een kritische randvoorwaarde voor een succesvol aanklampend beleid inzake (ongeoorloofd) schoolverzuim is het beschikken over accurate registratiedata. De afgelopen jaren werd in Vlaanderen, in het bijzonder door de implementatie van het informaticasysteem DISCIMUS, grote vooruitgang geboekt in het registreren van afwezigheid. Cijfers terzake tonen dat tot en met het recentste niet-coronaschooljaar 2018-2019 er immers een sterk stijgende trend was inzake jongeren die vallen onder de categorie problematische spijbelaars. In dat jaar was in het secundair onderwijs 2,65% van de minderjarige leerlingen minimum 30 halve dagen onwettig afwezig. Vijf jaar eerder, in het schooljaar 2013-

2014, was dit slechts 1,71%, wat een stijging betekende met 60 procent over vijf jaar. In het schooljaar 2019-2020 was echter amper 1,5% van de minderjarige leerlingen in het secundair onderwijs meer dan 30 halve dagen afwezig was zonder geldige reden. Deze cijfers zijn natuurlijk erg vertekend door de coronacrisis en scholenlockdown van dat jaar. Uit prognoses blijkt dat zonder de epidemie de aantallen ongeveer even hoog zouden zijn. Te veel jongeren zijn in de periodes van de scholenlockdown en het halftijds contact-onderwijs onder de radar gebleven en de kans is groot dat zij zo uiteindelijk vroegtijdig zullen uitvallen. Spijbelen heeft dan ook nefaste gevolgen voor het studiesucces. Amper een vijfde van de problematische spijselaars slaagt op het einde van het schooljaar, een kwart stroomt uit zonder diploma.

Spijbelen dient in de eerste plaats preventief en sensibiliserend aangepakt te worden. In navolging van onderzoekers inzake spijbelen zoals Gil Keppens & Bram Spruyt (VUB) stelt Vlaams Belang dat scholen deze problematiek moeten aanpakken door meer gebruik te maken van de data die ze verzamelen. Dat kan door behalve aan leerlingen met een groot aantal ongeoorloofde afwezigheden ook aandacht te besteden aan leerlingen van wie het aantal keren geoorloofde afwezigheid toeneemt. Daarom is het nodig dat de overheid incentives biedt om scholen hieromtrent te professionaliseren. Incidenteel ongeoorloofd schoolverzuim monitoren is cruciaal omdat het kan uitgroeien tot chronisch schoolverzuim, maar ook omdat het samenhangt met andere vormen van afwezigheid en jongeren in de praktijk veel meer lesdagen missen dan men op basis van het aantal afwezigheidscodes registreert. Scholen moeten om te beginnen dan ook iedere vorm van ongeoorloofde afwezigheid als zodanig registreren en niet bepaalde vormen van luxe-verzuim door de vingers zien, zoals reisevakantie-verzuim of klimaatspijbelen.

Wanneer een leerling meer dan vijf halve dagen problematisch afwezig is, moet volgens de huidige regelgeving de school dat aan het CLB melden. Dit kan ook vroeger, als de school de hulp van het CLB kan gebruiken. De school en het CLB bekijken samen welke acties zij kunnen ondernemen om de leerling te begeleiden. Als zij voor een begeleidings-traject met het CLB kiezen, stellen zij samen een begeleidingsdossier op. Deze taak van het CLB is echter vrij intensief, daarom moeten we deze diensten duurzaam versterken,

zowel betreft beschikbare mensen als ondersteuning inzake het verzamelen en aanbieden van kennis, kunde en expertise inzake efficiënte spijbelstrategieën.

Ook lokale besturen kunnen in samenspraak met de scholen en de CLB's een grote rol spelen inzake het lokaal aanpakken van hardnekkig schoolverzuim. Hiertoe werden reeds verschillende lokale spijbelactieplannen opgezet. Vlaams Belang wil daarom meer inzetten op het verzamelen en transfereren van de goede praktijken uit deze lokale plannen. Hier ligt ook een grote rol voor de lokale politie. In elke lokale politiezone is er een aanspreekpunt spijbelen voor scholen. Als spijbelgedrag te wijten is aan manifeste onwil van de ouders, contacteert de school de politie.

Naast preventie en begeleidende trajecten bestaat de bestrijding van de problematiek van hardnekkige spijbelaars ook uit repressieve middelen zoals het terugvorderen van de schooltoeslag. Op vandaag wordt de schooltoeslag teruggevorderd wanneer een leerling twee opeenvolgende schooljaren problematisch spijbelende.

Vlaams Belang wil werk maken van een efficiëntere en strengere terugvordering zodat wie hardnekkig blijft spijbelen beseft dat het geld dat wij als Vlaamse gemeenschap verlenen geen vrijblijvend cadeau is. Ook moeten de huidige terugvorderingsregels strenger. Twee opeenvolgende schooljaren problematische afwezigheid als voorwaardetermin is best lang, dit mag dus zeker strenger.

In laatste instantie en indien alle andere middelen zijn uitgeput pleit het Vlaams Belang voor een schorsing van het recht op kinderbijslag.

Ordehandhaving en gedragsproblemen

Ordehandhaving neemt ook steeds meer tijd in beslag. De coronacrisis leerde dat lestijd meer dan ooit een schaars en kostbaar goed is. Het inzetten van effectieve leerstrategieën om iedereen maximaal aan het leren te krijgen wordt immers tenietgedaan als men niet eerst je lestijd beschermt door o.a. te werken aan een gedegen ordehandhaving op school. Uit het TALIS2018-onderzoek blijkt dat dit voor veel leraren niet altijd even gemakkelijk is. Steeds meer les gaat verloren aan administratie en ordehandhaving. De hierin bevraagde leraren uit het basis en eerste graad secundair onderwijs stelden dat een kwart van de les verloren gaat aan ordehandhaving en administratie. Kortom, leraren moeten steeds vaker "politieman spelen" alvorens ze in hun rol van lesgever kunnen kruipen.

Regels, routines en relaties zijn de beste tijdbewakers, zeker als het hele team ze deelt. Pedagoog Pedro De Bruyckere stelde ter zake dat de snelste leerlingen er 20 dagen over doen om een gedragsroutine eigen te maken, andere tot 250. Het is dus primordiaal dat scholen op microniveau een gedragen, strikt en duidelijke regelgeving opmaken voor hun leerlingen en dat deze duurzaam aangehouden wordt. Wanneer scholen te vaak regels veranderen en/of gedragscodes verzachten, dan moeten leerlingen dan het jaar daarop weer andere gewoontes moet aanleren, waardoor veel tijd verloren gaat. Ook laattijdig op school aankomende leerlingen moeten doortastend aangepakt worden. De grote rol ter zake ligt ook in het appelleren aan de ouderlijke verantwoordelijkheid: ouders van systematisch te laat komende leerlingen moeten altijd aangesproken worden. Op tijd voor de schoolbel arriveren is een basisroutine, doch zeker in kleuterklassen denken bepaalde ouders ten onrechte dat het niet zo nauw steekt. Nonchalance inzake orde haalt enkel de kwaliteit van de les naar omlaag. Er moet in het algemeen meer aandacht komen voor hiërarchie binnen onze scholen. Voor veel scholen en onderwijspersoneelsleden die tegenwoordig vaak vrij laks optreden en/of de idee-fixe houden van de postmoderne, zogenoemd samenwerkende schoolcultuur, zal dit echter een mentaliteitswissel vergen.

Naast de gebruikelijke ordehandhaving die vooral op het niveau van de scholen beter moet, zijn er ook de problematische gevallen die kampen met ernstige gedragsproblemen. De cijfers van het aantal tuchtmeldingen die elke secundaire school moet doen wanneer ze een leerling definitief van school verwijdert (zij het tijdens of op het einde van een schooljaar) blijven weliswaar tot aan het recentste niet-coronaschooljaar 2018-2019 vrij stabiel. Ieder jaar worden gemiddeld zo'n 3500 leerlingen uit het secundair onderwijs van school uitgesloten. Doch deze gegevens zijn natuurlijk nog altijd een onderschatting van de echte problemen binnen scholen. De procedure om een leerling definitief uit school te zetten is dan ook vrij lang en vergt heel wat administratie in het leerlingenvolgsysteem en de CLB's. Hierdoor worden probleemjongeren die de boel verzieken toch relatief lang binnen een school gehouden, vaak met een leerlingenvolgsysteem en tussentijdse schorsingen als tussenstap.

De agressieproblemen zijn het grootst in concentratiescholen in onze steden. Uit middelbare scholen in Brussel en de Vlaamse Rand horen we vaak de noodkreet van leraren dat het steeds moeilijker wordt om op een normale manier les te geven. Naast het betreurenswaardig slecht niveau van veel leerlingen ligt de wortel hier in het totale gebrek aan attitudinale discipline en normbesef. In bepaalde gevallen gaat het zelfs om regelrechte agressie tegenover medeleerlingen, leerkrachten en derden, zowel verbaal als fysiek. We zagen al voorbeelden van scholen waar wanneer de politie tijdens de pauze durft komen, bv. voor een drugscontrole, ze bekogeld wordt met flesjes en andere projectielen. Leraren uitschelden voor "putain" of "sale pute" is in bepaalde scholen schering en inslag. Een vrouwelijke leerkracht die naar de kapper durft gaan, wordt uitgescholden voor hoer, omdat ze haar haar niet bedekt. Leerkrachten van Marokkaanse afkomst moeten dan vaak bemiddelen in het Arabisch om de jongeren te kalmeren. Soms helpt alleen nog de komst van een imam. Probleem is vaak het inconsequent handelen van bepaalde leraren en vooral het directieteam, alsook een algemene tolerantie-cultuur waarbij gemedend wordt om allochtone leerlingen streng te straffen uit schrik om aangeklaagd te worden als racist.

Het probleem is ook dat, buiten een inconsequent strafbeleid, zoals gezegd de procedures inzake het verwijderen van een leerling die niet thuishoort op een school vrij langdurig zijn. Vlaams Belang wil deze dan ook inkorten zodat scholen sneller afdoende kunnen handelen. Bovendien kan een leerling, eens hij uitgesloten wordt op de ene school en hij dan gewoon naar een andere school verkast, daar opnieuw de belhamel uithangen. Wanneer men van school verandert begint men immers in een nieuwe school telkens met een schone lei. Scholen kunnen inschrijvingen van deze onhandelbare jongeren juridisch ook amper weigeren. Vlaams Belang wil hier verandering in brengen. Er moeten binnen de grenzen van de opgelegde leerplicht creatieve oplossingen worden gevonden. Het is niet te begrijpen dat scholen soms maanden moeten wachten op een plaatsje in time-outprojecten om lastige leerlingen even tot bezinning te brengen. Verder moeten scholen werk maken van een snellere uithandengeving richting politie en gerecht van problematische jongeren wier problematisch gedrag evolueert naar strafbare feiten. Ten slotte is er inzake leerlingen die strafbare feiten plegen ook de problematiek van het plaatstekort in de Vlaamse gemeenschapsinstellingen waar probleemjongeren in het kader van het jeugdrecht worden opgevangen.

De Vlaamse overheid moet daarom het voortouw nemen ter uitwerking van een systeem waarbij onhandelbare scholieren die de boel verzieken uit het gewone onderwijs worden geïsoleerd. Dergelijke probleemleerlingen naar een tuchtinternaat zenden is hierbij zeker het overwegen waard. Men denke hierbij ook aan zogenoemde bootcamps voor onhandelbare jongeren met een eigen pedagogische aanpak. Daar kan gefocust worden op het opnieuw aanleren van discipline en werkethiek. De kwaliteit van ons onderwijs en de rust

in onze scholen zullen er wel bij varen. Ook moeten inzake orde en tucht de ouders meer geresponsabiliseerd worden. Vlaams Belang wil dan ook dat bij recidive leerlingen die al meerdere tuchtprocedures opgelopen hebben dat schooltoelage wordt teruggevorderd, net zoals dat het geval is bij problematisch spijbelen.

Preventie radicalisering in het onderwijs

In het Vlaamse actieplan ter preventie van gewelddadige radicalisering en polarisering is een belangrijke rol weggelegd voor het onderwijs. Het Vlaams Vredesinstituut evalueerde de onderwijsgerichte acties en maatregelen in het Vlaamse actieplan. Hieruit bleken toch enkele serieuze aandachtspunten.

Een eerste *caveat* hierbij is dat het onderwijs wel een grote rol speelt inzake preventie van radicalisering, maar dat dit ook haar grenzen heeft en niet enkel een rol voor het onderwijs is. De vraag is hier in hoeverre men hier expliciet deze taak kan geven zonder het onderwijs te instrumentaliseren? Het preventieplan heeft in de eerste plaats uitwerking bij opvoeders, studie- en leerlingbegeleiders op school (= microniveau) maar ook en vooral bij de CLB's op mesoniveau. De beide actoren kampen reeds met een grote werkdruk in het aanpakken van hun gebruikelijke taken. Extra taken zoals deze behoeven dus ook extra handen en ogen.

Een andere erg belangrijke opmerking bij de evaluatie van dit actieplan is dat er geen duidelijke overkoepelende visie in vervat zit over wat radicalisering en polarisering inhoudt. In het advies wordt daarom gevraagd om het aan te pakken/te voorkomen fenomeen duidelijk af te bakenen en te definiëren. Dit is zeker voor de mensen op de klasvloer noodzakelijk, want indien preventie voor een stuk ook in de brede basiszorg zit op school, dan moeten leraren, leerlingbegeleiders en directeurs weten waar het exact over gaat, waar ze precies op moeten letten en wanneer er alarmbellen moeten afgaan.

Een betere samenwerking tussen scholen, CLB's, lokale besturen en politionele diensten binnen de Lokale integrale veiligheidscellen (LIVC) is dan ook primordiaal. Uit het evaluatierapport bleek dat er tamelijk wat handelingschroom zou zijn bij de CLB's en dat dit soms ook een hinderpaal kan vormen bij samenwerking met (lokale) actoren die buiten het onderwijs staan, dit vanwege het beroepsgeheim. Vlaams Belang snapt dat het in deze soms zoeken is om een evenwicht ter zake te behouden tussen discretie en efficiëntie, maar vindt dat bij dreiging het laatstgenoemde altijd doorslaggevend moet zijn. Daarom is het nodig om tegemoet te komen aan juridische hinderpalen ter zake die een doortastend handelen bij gevallen van gewelddadige radicalisering in de weg zouden staan.

Ook moeten we erop toezien dat de LIVC hun waakzaamheid inzake gewelddadige radicalisering blijven aanhouden. Wanneer LIVC's niet echt operationeel zijn wegens weinig concrete dreiging kan dit een negatief zelfversterkend effect hebben. Hoe minder radicalisering men ogenschijnlijk waarneemt, hoe minder het LIVC samenkomt. Doch hoe minder actief het LIVC is, hoe minder deze de voelsprietten uitsteekt om radicalisering waar te nemen, waardoor ze nog minder radicalisering ziet, wat uiteindelijk leidt tot inertie.

C. Kansarme leerlingen

De schoolrekening betaalbaar houden

Onderwijs is een investering in onze kinderen en onze toekomst en moet dan ook betaalbaar zijn. De Vlaamse regering maakte het onderwijs duurder door de maximumfacturen – het bedrag dat scholen aan ouders mogen vragen – voor het kleuter- en lager onderwijs op te trekken. Voor de kleuters bedroeg deze maximumfactuur 25 euro per schooljaar, voor lagere schoolkinderen 70 euro. Het bedrag voor kleuters werd verhoogd naar 40 euro, voor lagere schoolkinderen werd de maximumfactuur verhoogd naar 80 euro.

De schoolkosten liggen het hoogst in het secundair onderwijs; Bij de start van het schooljaar 2020-'21 heeft Vlaams Belang de kwestie van de hoge schoolkosten voor leerlingen in het secundair onderwijs nogmaals aangekaart in de commissie onderwijs. De kostenramingen gebaseerd op de onderzoeken van SONO, zijn als volgt: een schooljaar in de eerste graad kost ouders per kind gemiddeld 1309 euro, in de tweede graad is dit 1134 euro en in de derde graad loopt dit op tot 1503 euro. Dit zijn natuurlijk gemiddeldes met een groot verschil tussen goedkopere en duurdere studierichtingen. De kostprijs van bepaalde studierichtingen loopt fors op. Dat is bijvoorbeeld het geval voor het kunstsecundair onderwijs en de hotelschool. Het is onaanvaardbaar dat jongeren bepaalde studierichtingen die hun talenten tot ontwikkeling kunnen laten komen, zouden vermijden omwille van de studiekost.

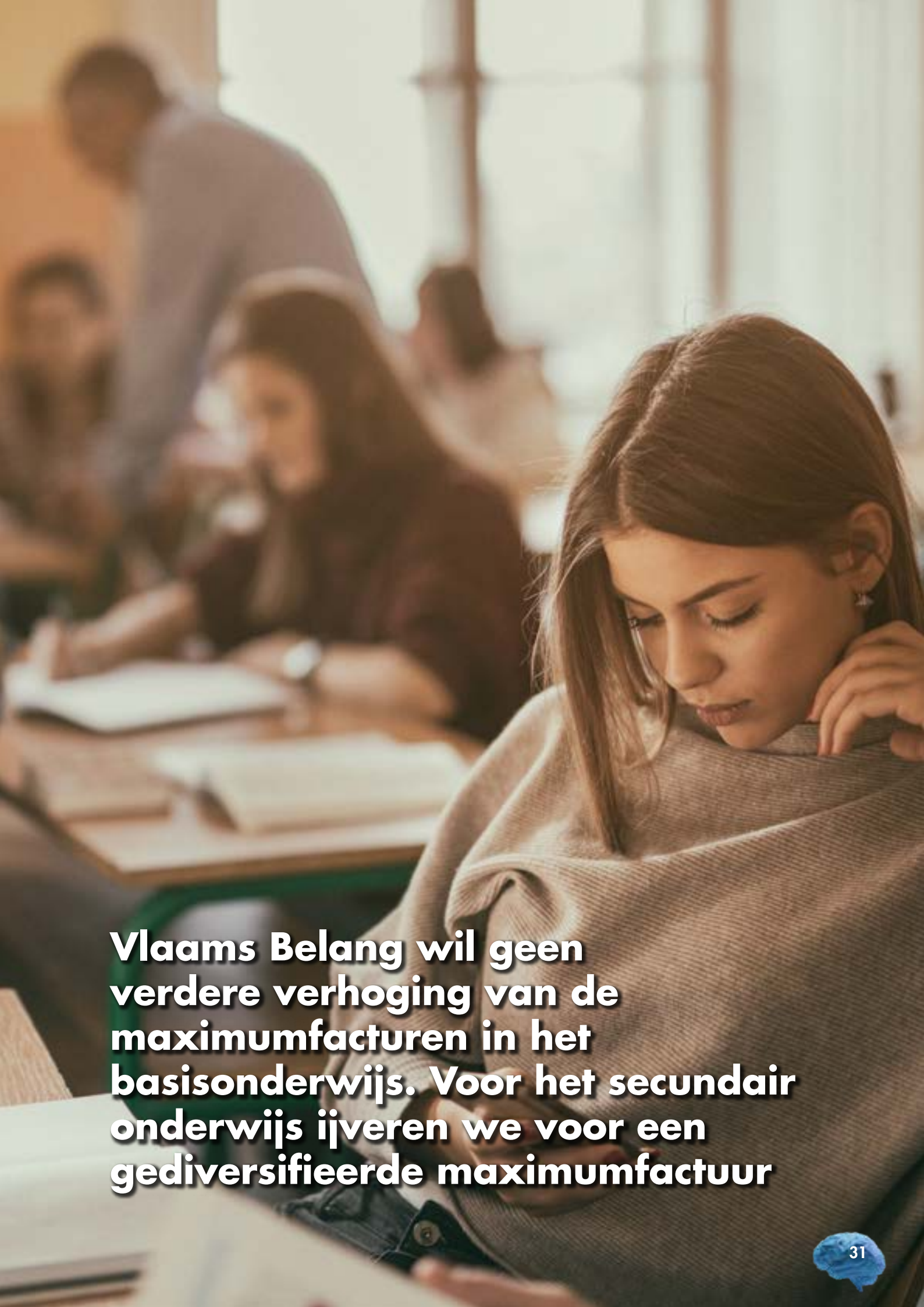
Het Vlaams Belang is niet ongevoelig voor de problematiek van gezinnen die het moeilijk hebben om de kosten verbonden aan het onderwijs te betalen. De veelheid van studierichtingen in het secundair onderwijs maakt het invoeren van een maximumfactuur moeilijker realiseerbaar. Toch moet ook daar werk gemaakt worden van een naar studierichting gediversifieerde maximumfactuur om de kostprijs voor ouders en leerlingen te beperken. Al te vaak kan immers worden vastgesteld dat scholen bepaalde kosten onwettelijk doorschuiven naar de leerlingen en hun ouders.

Vlaams Belang wil dus geen verdere verhoging van de maximumfacturen in het basisonderwijs. Voor het secundair onderwijs ijveren we voor een gediversifieerde maximumfactuur. Daarnaast moet er een kordate controle gebeuren op het doorschuiven van schoolkosten naar de ouders. Vlaams Belang wil een mentaliteitswijziging bij de scholen om dure uitstappen achterwege te laten, behalve wanneer zij een echte meerwaarde hebben voor kennisoverdracht. Maar het verantwoord omgaan met schoolkostenbudget zit ook aan de kant van de leerlingen en vooral de ouders, waar we vaak merken dat veel ouders het geld van de schooltoelage eigenlijk niet gebruiken voor het lenigen van de studiekosten van hun kinderen of zelfs onheus spenderen. Er moet werk gemaakt worden van échte studietoelagen voor het secundair onderwijs mét de ingebouwde garantie dat deze toelagen enkel voor onderwijskosten gebruikt worden. Daarom wil Vlaams Belang onderzoek naar de opportuniteit van de onderwijskostenkredieten als een soort van virtuele vorm van de gekende onderwijscheques.

GOK-beleid: onderwijskansen bevorderen, maar geen ersatz-armoedebestrijdingsremedie

Met het beleid voor Gelijke OnderwijsKansen (GOK-beleid) wil de overheid alle kinderen dezelfde optimale mogelijkheden bieden om te leren en zich te ontwikkelen.

Sedert 2012-2013 worden GOK-lestijden opgenomen in de basisomkadering die rekening houdt met de SES-kenmerken. GOK-omkaderingsmiddelen worden verleend op basis

**Vlaams Belang wil geen
verdere verhoging van de
maximumfacturen in het
basisonderwijs. Voor het secundair
onderwijs ijveren we voor een
gediversifieerde maximumfactuur**

van het aantal leerlingen die aanwezig zijn in de school die aantikken op een of meerdere van de drie sociaaleconomische kenmerken:

- De leerling ontvangt een schooltoeslag
- De moeder van de leerling heeft niet minstens een diploma secundair onderwijs
- De leerling heeft een andere thuistaal dan het Nederlands

Daarnaast ontvangt een school bij zijn werkingsbudgetten ook een stuk SES-werkingsbudgetten (SES = sociaaleconomische status). Sedert 2008-2009 worden er ook werkingsbudgetten verdeeld op basis van vier SES-kenmerken, naast de bovenstaande drie komt hierbij ook nog het kenmerk buurt in rekening, wat wil zeggen dat de leerling in een kansarme wijk woont.

In de praktijk belanden echter de beide soort middelen in quasi alle scholen vaak in dezelfde "zorgpot" en lopen de aanwendingen, maatregelen en initiatieven ter wille van zwakke SES-leerlingen en pure GOK constant door elkaar.

Wanneer we het schooljaar 2019-2020 vergelijken met tien schooljaren eerder zien we echter enkele opmerkelijke evoluties bij de indicatoren (NB: kinderen kunnen ook op meerdere van deze indicatoren aantikken):

- Het aantal leerlingen dat een schooltoeslag krijgt is zoals gezegd bij het hoofdstuk inschrijvingsbeleid sterk gestegen. Daar waar in 2010-'11 slechts 23,5 procent van alle leerlingen een schooltoeslag ontving, ging het in 2019-'20 om 39 procent.
- Het aantal leerlingen waarvan de moeder geen diploma secundair onderwijs heeft, blijft grosso modo hangen rond de 20 tot 22 procent. Hier zien we wel dat de trage geleidelijke daling die plaatsvond tot aan het begin van de jaren 2010 gestopt is in het basisonderwijs en we in de laatste zeven jaar zelfs hier en daar stijgingen zien. Dit laatste kan men zeker niet los zien van de immigratiegolf die onze regio in die periode kende, waarbij tal van laaggeschoolde tot zelfs ongeletterde immigranten werden binnengehaald.
- Zoals eerder aangehaald, blijft hierdoor ook het aantal leerlingen zonder Nederlands als thuistaal stijgen. Demografische prognoses geven aan dat naar de toekomst toe deze aantallen alleen maar verder zullen stijgen.
- Het aantal leerlingen dat aantikt op de SES-indicator Buurt blijft in alle geledingen hangen rond de 25 procent.

De verantwoording van GOK op school schuilt natuurlijk ook in sociale rol van scholen. De vraag die we hierbij moeten stellen is: in hoeverre is armoedebestrijding ook een (kern) taak van de school? Zijn scholen zoals sommige pedagogen het noemen de "grote gelijkmakers" of hebben ze althans dat als doelstelling? Ons inziens is de term "grote gelijkmaker" hier een slecht gekozen term: scholen kunnen en mogen niet als expliciet doel hebben om (sociale) gelijkheid te creëren en moeten zeker niet streven naar een *Gleichschaltung*, dat is niet wenselijk en niet mogelijk. School is daarentegen wel een grote sociale katalysator, in de zin dat sociale mobiliteit een duidelijke en zeer welgekomen bijwerking is van kwaliteitsvol onderwijs. Scholen moeten daarbij inzetten op sterk onderwijs voor iedereen, zonder onderscheid te maken in een leerling z'n eventuele achterstandsachtergrond en/of die personen te bevestigen in het slachtofferschap van hun achterstandsachtergrond. Basispremissie is natuurlijk dat je zorgt voor kwaliteitsvol onderwijs, waar je als absolute voorwaarde sterke leraren nodig hebt.

Kinderen met een migratie- en/of een kansarme achtergrond moeten eens de schoolpoort voorbij hun achtergrond kunnen achterlaten. Linksige multiculturele recepten die positief discrimineren en hen zo enkel bevestigen in hun achterstandsachtergrond helpen hiertoe geen zier en doen enkel de kwaliteit van ons onderwijs dalen. Onderwijs dat emancipeert is net toponderwijs waar men niet kijkt naar uw achterstandsachtergrond, maar waar men voor iedereen de lat hoog legt en duidelijke standaarden heeft betreft leren, taalgebruik, cultuur, gedrag,... Helaas is dat volgens veel postmoderne pedagogen "streven naar elitair onderwijs" en "niet meer van deze tijd"... Ongelijke schooladviezen bij overgangen zijn een symptoom van goedbedoelde, maar juist voor deze kinderen desastreuze weekhartigheid. Geef ze rust en structuur en gun ze de eigenwaarde, de trots en de kansen die komen met streng toponderwijs.

Vlaams Belang vindt dat er binnen het gevoerde GOK-beleid zeker heel wat ruimte is voor verbetering en meer efficiëntie. Wij baseren ons hier toe op bevindingen van het Rekenhof inzake GOK-omkadering en SES-werkingsmiddelen, als ook op inzichten uit SONO-onderzoeken hieromtrent. Uit deze laatste onderzoekslijn bleek onder meer dat de doelgroepomvang van GOK in Vlaanderen opmerkelijk veel groter is dan in onze buurlan-

den. In Vlaanderen valt ongeveer de helft van de leerlingen binnen de definitie van een GOK-leerling op basis van de huidige indicatoren. In Nederland is dit maar 10 procent, in Frankrijk 15 procent en in Engeland 25 procent. Het voordeel hiervan is antistigmatisering (GOK-leerlingen vormen geen kleine gemarginaliseerde groep) en mainstreaming (in iedere scholen zitten er wel GOK-leerlingen dus alle scholen zijn betrokken bij GOK). De vraag is in hoeverre dit wel kostenefficiënt is. Want met dit systeem krijgen scholen ook heel wat extra middelen voor leerlingen die het eigenlijk niet echt nodig hebben. Zo worden de (niet oneindige) middelen wel erg sterk verdeeld.

De gevolgen zijn dan ook logisch: de grote omvang van de doelgroep leidt tot een grote versnippering van middelen, alsook kunnen scholen te weinig echt gericht werken richting de meest kansarme groep leerlingen die de GOK-begeleiding het meeste nodig zouden hebben. Men kan zich dan ook de vraag stellen of de scholen hun doelgroepleerlingen binnen hun muren überhaupt wel kennen? Kunnen ze er zodoende wel voldoende rekening mee houden? Want schoolbesturen weten wel hoeveel GOK-leerlingen ze hebben en hoeveel geld ze ervoor krijgen, maar dit uit zich dikwijls niet concreet op de werkvloer bij de juiste leerlingen.

Daartoe is het nodig om enkele indicatoren te herzien:

- Ten eerste zou de indicator schooltoeslag moeten omgevormd worden tot een indicator die rekening kan houden met de werkelijke financiële nood binnen een gezin. Indien men bijvoorbeeld kijkt naar de hoogte van deze uitkering en hier een bepaalde cesuur zet, dan kan er zo een fijnmaziger onderscheid gemaakt worden tussen de ergst getroffen achterstandsleerlingen en de leerlingen die wel een schooltoeslag krijgen, maar die hier eigenlijk geen achterstelling in ondervinden. Wel moet er opgelet worden dat de cesuur hoog genoeg wordt gezet zodat scholen met heel wat achterstandsleerlingen niet zomaar terugval- len op niks.
- Ten tweede kan de indicator buurt afgeschaft worden: enerzijds is het een te weinig transparante factor maar anderzijds wordt de sociaaleconomische achterstelling inzake de financiële status al gemeten met het kenmerk schooltoelage en inzake socioculturele status/sociaal kapitaal met de kenmerken thuistaal en opleiding moeder.
- Ten derde zou in een ideale Vlaamse natie het kenmerk thuistaal geen rol mogen spelen als een kenmerk van sociaaleconomische achterstelling. Wanneer bij de volledige uitvoering van ons programma er a) een migratiestop wordt afgekondigd, b) de huidige aanwezige allochtonen zich assimileren en Vla- ming onder de Vlaming worden en c) een beperkt aantal anderstaligen wordt klaargestoomd in taalbadklassen alvorens in te treden in het reguliere onder- wijs, dan is er eenmaal geen probleem meer inzake de negatieve rol van een andere thuistaal op de onderwijskansen van de kinderen. Landen met een grote leidcultuur zoals Frankrijk of Engeland geven immers ook geen extra geld aan scholen op basis van het aantal leerlingen met een anderstalige achtergrond. Natuurlijk beseffen we dat een volledig in voege treden van de genoemde voor- waarden, alsook de effectieve implementatie hiervan tijd zal vergen. Vandaar dat we voor deze tussentijd voor een beperkte periode een sociaal-cultureel achtergrondkenmerk dat deze achterstand in rekening neemt willen behouden, maar het willen reduceren tot het kenmerk "culturele afstand" naar het voor- beeld van Nederland. Hierbij wordt dan rekening gehouden met het aantal jaar dat een gezin al hier verblijft. Op die manier krijgt een school waar men veel recente nieuwkomers heeft zitten van buiten de Europese Unie toch nog voldoende ondersteuning, maar worden kinderen uit gezinnen met een taalach- terstand die blijft voortduren tot in de tweede, derde tot zelfs vierde generatie niet meer bevoordeeld.

Daarnaast is er de kwestie van de aanwending van de middelen; scholen hebben hierbij een erg grote vrijheid. Extra SES-middelen kunnen ze volledig vrij besteden voor de wer- king van de school, gaande van het schilderen van de klassen tot het aanwerven van extra leerondersteuners/bijlesgevers, van het bekostigen van een schooluitstap tot het kopen van pennen & papieren voor de leerlingen. Uit de analyse van het Rekenhof blijkt echter dat het precieze bestedingspatroon (dus de investeringskeuzes) van de scholen weinig wordt beïnvloed door de SES-kenmerken en de aanwezigheid van SES-leerlingen (waar ze nochtans geld voor krijgen). Uit interviews van het Rekenhof met directies, bleek dat en- kel directeurs van scholen met zeer veel SES-leerlingen kunnen aanduiden wat ze precies doen met de SES-middelen; het betrof hier zelfs minder dan een derde van de bevroagde scholen.

Het Rekenhof constateerde dat scholen met veel SES-leerlingen heel wat van deze middelen besteden aan het betalen van kosten die aanleunen bij armoedebestrijding, vb. het verschaffen van maaltijden, kwijtschelding van onbetaalde schoolfacturen, financiële tegemoetkoming voor extra-muros-activiteiten,... Extra SES-werkingsmiddelen leiden daarentegen maar erg weinig tot de aanwerving van extra pedagogisch personeel dat de leerlingen kan ondersteunen. Het is eigenlijk niet normaal en eigenlijk een jammerlijke zaak dat een groot deel van de SES-middelen eigenlijk besteed wordt aan het lenigen van armoedenoden en niet zozeer aan het verbeteren of gepaster maken van de onderwijskwaliteit voor deze leerlingen en het remediëren van hun achterstanden. Dat is natuurlijk het gevolg van het feit dat allerlei maatschappelijke problemen (vanuit gezin, maar ook vanuit andere instanties) richting de school worden doorgeschoven. Hoewel scholen hier zeker ook mee op kunnen inspelen, behoort armoedebestrijding op zich niet tot de kerntaak van een school. Daar zijn normaliter voldoende andere instanties voor die ook veel meer expertise hebben in de aanpak van armoede en hier ook specifiek budgetten voor krijgen. Voor echte armoedegerelateerde problemen op school kan onder meer het gemeentelijk flankerend onderwijsbeleid gestimuleerd worden. Er is dus nood aan meer samenwerking met andere instanties die wel bevoegd zijn voor armoedebestrijding, of althans dat in se als hoofdopdracht hebben. Hier is ook een rol weggelegd voor het Lokaal OverlegPlatform (LOP).

GOK-omkaderingsmiddelen worden daarentegen wel geoormerkt, zij het (voorlopig) enkel in het secundair onderwijs. Ze kunnen dan enkel gebruikt worden om de leerlingen die er recht op hebben te ondersteunen. Dat wil zeggen dat de Vlaamse Onderwijsinspectie in het secundair onderwijs bij een doorlichting effectief ook controleert of GOK-middelen effectief worden ingezet voor de juiste leerlingen en aan goede onderwijskansenbevorderende maatregelen en initiatieven op school. Minister Weyts besliste echter in het voorjaar van 2021 om de GOK-middelen voortaan ook in het basisonderwijs te oormerken. Vlaams Belang kan zich dan ook zeker vinden in deze maatregel: middelen moeten gebruikt worden daar waar ze voor bestemd worden. We hopen dat de directies in samenwerking met de pedagogische begeleidingsdiensten alsook met onderwijsexperten van onze hogeronderwijsinstellingen en de Vlaamse overheidsdiensten zo kunnen komen tot een meer kwaliteitsvolle begeleiding van kansarme kinderen en leerlingen die extra begeleiding nodig hebben. Ook zien we hier een grote rol voor de door minister Weyts in diens beleidsnota aangekondigde bundeling van GOK-expertise in lokale netwerken.

Natuurlijk blijft dan ook de vraag: helpt ons GOK-beleid ook effectief de onderwijskansen van achterstandsleerlingen te verbeteren? Want momenteel wordt er vrij veel budget voor vrijgemaakt, maar wordt eigenlijk niet systematisch met concrete parameters gemeten welke effecten het GOK-beleid heeft dat we in Vlaanderen voeren. Het Rekenhof adviseerde dan ook om concrete doelstellingen, indicatoren, streefcijfers en een tijdspad inzake de behaalde winsten uit GOK vast te stellen. De problematiek van GOK moet meetbaar worden gemaakt; een stabiel beleid ter zake is zeker wenselijk. Ook het SONO-onderzoek gaf soortgelijke adviezen: de algemene doelstellingen inzake GOK zijn in Vlaanderen zeer vaag, terwijl ze in andere landen werken met meer concrete targets werken. In Frankrijk en Engeland worden er cijfers op deze doelen gezet, vooral in Engeland is dat een zeer transparant systeem met schooleigen analyses en doelstellingen die de scholen openlijk bekendmaken richting hun publiek. Dit advies behartigend wil Vlaams Belang dat Vlaanderen zijn GOK-doelstellingen scherper formuleert en duidelijke evaluatiecriteria opstelt, zowel micro- als op macroniveau.

III. WAT NA HET LEERPlicht- ONDERWIJS? NAAR EEN EFFICIËNT EN PERFORMANT HOGER ONDERWIJS EN VOLWASSENENONDERWIJS

A. Een ambitieus en doeltreffend hoger onderwijs

Het Vlaamse hoger onderwijs staat internationaal op topniveau en we moeten er alles aan doen om dat ook zo houden. Het aandeel 30-34-jarigen dat over een hoger onderwijskwalificatie beschikt ligt met 48,2% in het Vlaams Gewest ruim boven het EU28-gemiddelde van 40%. Een ambitieus hoger onderwijs dat kwaliteitsvolle gespecialiseerde professionals en academici aflevert komt onze Vlaamse economie en samenleving enkel te goede. Het is absoluut noodzakelijk om door middel van aanhoudende gerichte investeringen in het hoger onderwijs de positie van onze innovatieve, competitieve Vlaamse kenniseconomie te versterken.

Toch moeten we ook nadenken of de middelen die we in het hoger onderwijs investeren niet effectiever ingezet kunnen worden. Zo is er de vaststelling dat de gemiddelde reële studieduur in het hoger onderwijs steeds meer toeneemt en dat het aantal studenten dat een opleiding binnen de normaal voorziene studieduur met succes afrondt, kleiner geworden is. Dit genereert een grote maatschappelijke kost, terwijl het hoger onderwijs toch een aantal belangrijke investeringsnoden heeft waar we nu moeilijk aan kunnen voldoen. De vraag stelt zich of de flexibilisering van het hoger onderwijs niet te ver is doorgeschoten en of we deze een stuk moeten terugschroeven in het belang van studenten, ouders en

docenten. Daarom wil Vlaams Belang ook grenzen stellen aan een te doorgedreven flexibilisering.

Herziening van de financiering van het hoger onderwijs met betere bekostiging van de STEM-opleidingen

Ons hoger onderwijs wordt voornamelijk gefinancierd met belastinggeld waardoor de eigen financiële inbreng van de studenten relatief beperkt is. De kleine duizend euro inschrijvingsgeld is immers totaal niet kostendekkend voor wat het hoger onderwijs eigenlijk kost per student. De overheid subsidieert het hoger onderwijs daarom ook enorm veel; zo kost een gemiddelde student de overheid (lees: de belastingbetaler) jaarlijks tussen de 12.000 en de 13.000 euro.

De uitgaven aan het hoger onderwijs in Vlaanderen liggen met 1,4% net onder het OESO-gemiddelde. Als we echter kijken naar de uitgaven per student behoort Vlaanderen internationaal tot de koplopers. In dat opzicht heeft Vlaanderen een vrij genereus financieringsmechanisme voor het hoger onderwijs om te kunnen voorzien in gedegen onderricht. Vlaanderen heeft één van de hoogste participatiegraden aan het hoger onderwijs van alle OESO-lidstaten. 71% van alle volwassenen zal ooit participeren aan het hoger onderwijs.

Vlaams Belang wil een meer doortastende groei inzake investeringen voor STEM aan de hogescholen. Deze richtingen moeten versterkt worden zodat ze binnen de internationale academische wereld ook meedoen bij de Europese top. STEM-opleidingen zijn en blijven de motor van onze welvaart. Indien we STEM aantrekkelijker willen maken voor veel studenten, moet er geïnvesteerd worden in enerzijds een divers aanbod met een rijke variëteit aan afstudeerrichtingen en specialisaties, maar ook in duurzame, toekomstgerichte innovatie binnen deze richtingen.

Naar de langere termijn toe is voor Vlaams Belang een volledige herevaluatie van de onderwijsfinanciering binnen het hoger onderwijs een must. Er dient een grondige analyse gemaakt worden inzake welke parameters doorslaggevend zijn inzake financiering. Wat geven we meer gewicht? Totaal aantal inschreven studenten? Totaal aantal studenten die een diploma behalen? Percentage studenten die hun diploma behalen binnen het modeltraject? Nut van de gekozen studie voor onze Vlaamse samenleving? Speelt hier dan het aandeel kansarme studenten (studenten die dus aantikken op SES-indicatoren) ook een rol?

Vlaams Belang vindt alvast dat in het licht van de op til zijnde ijkingsstoetsen waardoor de toegang tot het hoger onderwijs beter bewaakt zal worden, de focus iets meer mag liggen op het aantal afgeleverde diploma's dan op het aantal ingeschreven studenten. Dit criterium mag evenwel niet de hoofdfocus worden van het financieringsmechanisme. Andere belangrijke parameters zijn de werkelijke kostprijs van een opleiding (een opleiding chemie kost door de vele labo's meer dan een studie letterkunde) alsook de kwaliteit van een diploma afgemeten aan de noden van onze samenleving.

Hoewel we als partij zelf geen voorstander zijn van een verdere verhoging van de inschrijvingsgelden in het hoger en universitair onderwijs, mag dit bij een dergelijke herevaluatie dus geen taboe zijn. Aanpassingen aan het inschrijvingsgeld in functie van de studievoortgang is een piste waar verschillende te onderzoeken opties mogelijk zijn. Primordiaal is en blijft hier echter wel dat studeren in Vlaanderen betaalbaar blijft voor eenieder die daar de cognitieve capaciteiten toe heeft.

Voor Vlaams Belang is vooral de hamvraag: Hoe kunnen we hier een stelsel opzetten dat vooral de onderwijskwaliteit in ons hoger onderwijs ten goede komt? Een gedegen

financieringsstelsel zorgt ervoor dat universiteiten en hogescholen niet vervellen tot een *diplomafabriek*. Dit stelsel moet ook opgemaakt worden met als doel dat hogeronderwijsinstellingen minder marketingbureaus worden die vooral potentiële studenten van elkaar willen afsnoepen. Want in dat laatste aspect (*branding*) plegen regionale hogeronderwijsinstellingen in de randprovincies vaak het onderspit te delven ten opzichte van de grote studentensteden.

Vandaar dat de Vlaamse overheid in samenwerking met de hogeronderwijsinstellingen dient te streven naar een rationalisering van het hogeronderwijsaanbod. Het is bijvoorbeeld onlogisch dat in dezelfde grote stad drie verschillende hogescholen dezelfde opleiding aanbieden. Binnen het academische veld is dan ook soms weinig collegialiteit te merken, gezien iedereen bang is dat de mogelijke groei van de ander een inkrimping van hun eigen studentenaantallen zal veroorzaken.

Vlaams Belang wil dan ook inzetten op lokaal ingebedde, sterke regionale campussen waarbij we bouwen aan een uitgebreider specifiek aanbod dat vooral verdiept in plaats van te verbreden. In vele regio's hebben we sterke niet-academische spelers die de academische knowhow nodig hebben om te overleven. Het kan voor hen enkel een troef zijn als die knowhow ook lokaal wordt gekweekt.

Ten slotte is belangrijk voor hogeronderwijsinstellingen om structurele, duurzame synergiën uit te werken met bedrijven en de publieke sector, zoals de gezondheidszorg. Bedrijven hebben er baat bij om op een structurele basis studenten op stage te krijgen. Omgekeerd hebben studenten er baat bij dat de universiteit/hogeschool trajecten heeft lopen in samenwerking met deze bedrijven. In dit kader is Vlaams Belang ook sterke voorstander van het stelsel van duaal leren in het hoger onderwijs.

Toegang tot het hoger onderwijs bewaken door middel van een slimme combinatie van ijkingsstoetsen, oriëntatietesten, GGG-proeven en toegangsproeven

Door de daling van de onderwijskwaliteit in het leerplichtonderwijs en dus de niveaudaling bij de Vlaamse achttienjarigen stellen we ook vast dat de gemiddelde reële studieduur in het hoger onderwijs steeds meer toeneemt en dat het aantal studenten dat een opleiding binnen de normaal voorziene studieduur met succes afrondt, kleiner geworden is. Dit genereert een grote maatschappelijke kost, terwijl het hoger onderwijs toch een aantal belangrijke investeringsnoden heeft waar we nu moeilijk aan kunnen voldoen.

Veel loopt al mis van bij het begin: minder dan 50% van de studenten slaagt in het eerste jaar. Uiteindelijk zal 67% van de studenten het bachelordiploma binnen de periode van zes academiejaren behalen. Dat betekent dat ongeveer een derde zijn/haar diploma niet haalt en uitstroomt. Op basis van de drop-outgegevens en de uitgaven per student berekende de OESO dat Vlaanderen ongeveer 6% van de uitgaven aan hoger onderwijs (exclusief onderzoek en ontwikkeling) in 2015 uitgaf aan studenten die uiteindelijk geen diploma behalen. Jongeren die kiezen voor hogere studies zonder de potentie om deze te volmaken en foute studiekeuzes betekenen tijdverlies voor de student, maar veroorzaken dus ook een enorme kost voor de ouders en de samenleving.

Om foute studiekeuzes, studieduurvertraging en studie-uitval tegen te gaan heeft minister Weyts als voornemen om werk te maken van een uitbreiding van de niet-bindende toelatingsproeven te voorzien in aangepaste remediëerings- en heroriënteringstrajecten voor de kandidaat-studenten die hierop tekorten vertonen. Ijkingstoetsen geven een beeld van de kandidaat-student zijn (in de praktijk vaak wiskundige en wetenschappelijke) vaardigheden en kennis in verhouding tot het verwachte instapniveau van de bacheloropleiding.

Daarnaast kan men aan de hand van dit resultaat de kennis en vaardigheden vergelijken met dat van andere deelnemers.

Vlaams Belang vindt ijkingsstoetsen een goed initiatief als eerste aanzet en wil dat dit zo snel als mogelijk voor iedere bacheloropleiding ingevoerd wordt. Ijkingsstoetsen vormen zo een goede eerste filter om studenten met te lage kwalificaties ofwel te ontmoedigen om zich in te schrijven voor de opleiding of binnen het bestek van een jaar deze tekorten weg te werken. Ze zullen dus ook de kwaliteit van het gegeven onderwijs verbeteren en de kosten hiertoe zullen zichzelf terugverdienen als de studieduurvertraging en studie-uitval gereduceerd wordt.

Naast de ijkingsstoetsen moet er ook verder ingezet worden op het bevorderen van de kwaliteit van de keuzes die 17- en 18-jarigen maken bij hun overstap richting het hoger onderwijs. Momenteel bestaan er reeds verschillende oriëntatieproeven voor jongeren uit het zesde secundair waarvan de bekendste de Columbusproef is.

Natuurlijk rest ook de vraag of al het bovenstaande werkelijk zal helpen om de studie-efficiëntie ingrijpend te verbeteren. Daarom blijft het voor Vlaams Belang een reële optie om voor bepaalde universitaire bachelors waar na de invoering van de ijkingsstoetsen de studie-efficiëntie in het eerste jaar nog onder de 50% blijft om hier toelatingsproeven voor in te voeren. Momenteel hebben enkel de opleidingen geneeskunde en tandheelkunde een toelatingsproef. Toelatingsproeven ook invoeren in andere richtingen mag zeker geen taboe zijn. Deze zullen net studierichtingen en dus de algemene onderwijskwaliteit een boost geven doordat men dan zeker is dat enkel diegenen die er de capaciteiten toe hebben worden ingeschreven. Door gericht deze in te stellen voor de opleidingen met een

langdurig gemiddelde lage studie-efficiëntie, worden ze ingezet daar waar het meeste studievoortgangsproblemen zijn en waar dus de meeste studenten zitten die eigenlijk niet in de richting thuishoren.

Net zoals in het leerplichtonderwijs het bekomen van “een sociale mix” op school geen doel hoeft te zijn van het onderwijs, is dit ook geen prioriteit van het hoger onderwijs. Veel hogescholen en universiteiten voeren een beleid van positieve discriminatie dat gericht is naar zogenoemde kansengroepen. Zo heeft men aan de UGent het inclusiviteitsproject UGent in Zicht, dat zo extra allochtonen naar de universiteit wil aantrekken. In het kader hiervan worden gratis specifieke voorbereidings sessies voor allochtonen georganiseerd ter voorbereiding van het toelatingsexamen arts en tandarts, lessen die voor de autochtone Vlaming, die dit ook kan gebruiken, handenvol geld kosten. Vlaams Belang wil hiermee komaf maken. Iedereen die zich wil aanmelden voor hoger onderwijs krijgt een gelijke kans. Vlaams Belang wil dus inzake toelating geen prioritering op basis van sociale of culturele zogenaamde achterstandsfactoren. De werkelijke democratiserende factor bestaat erin om de studies van studenten die het financieel moeilijk hebben financieel te ondersteunen.

Studievoortgangsmaatregelen optimaliseren

Een belangrijke maatregel om het aantal zogenoemde eeuwige studenten die jarenlang in dezelfde richting of hetzelfde jaar kampeerden tegen te gaan was de invoering van het leerkrediet. Het leerkrediet is een hoeveelheid studiepunten die een student hoger onderwijs in Vlaanderen mag volgen om als subsidieerbaar student te blijven beschouwd. Het leerkrediet bedraagt 140 punten bij de start in het hoger onderwijs. Per gevolgd studiejaar (in de regel 60 studiepunten) in een bachelor- en masteropleiding gebruikt hij zijn leerkrediet voor de studiepunten waarvoor hij ingeschreven is. Per geslaagd onderdeel verdient hij leerkrediet evenredig terug: 60 inleveren en 60 terugverdienen. Omdat de overgang van het secundair onderwijs naar de universiteit niet altijd eenvoudig is krijgt een student voor de eerste zestig studiepunten waarvoor hij geslaagd is, extra leerkredietpunten. Vlaams Belang wil het leerkredietstelsel blijven behouden, maar wil een verdere aanscherping van de studievoortgangsmaatregelen.

Ook binnen het hoger onderwijsveld zien we dat instellingen zelf maatregelen nemen om de studie-efficiëntie van haar studenten op te krikken. Zo is de mijlpaalmaatregel van KU Leuven die inhoudt dat vanaf het academiejaar 2021-2022 startende studenten na twee jaar voor al hun eerstejaarsvakken geslaagd moeten zijn, een goed initiatief.

Vlaams Belang juicht deze maatregel dan ook ten zeerste toe gezien dit een efficiënte ingreep is die in tegenstelling tot de proeven eigenlijk amper een meerkost heeft. Maar om echt efficiënt te zijn is het onvoldoende dat enkel de KU Leuven dit zou doen. Vlaams Belang vraagt dan ook dat deze studieregels algemeen worden toegepast aan alle hogeronderwijsinstellingen.

Minister van Onderwijs Ben Weyts ziet hier echter geen heil in, maar heeft daarentegen het plan aan-gevat om een ‘knip’ te voorzien tussen de bachelor

en de master. Hierdoor zou een student in principe de masterstudies niet kunnen aanva- ten vooraleer de bacheloropleiding af te werken, tenzij de volgtijdelijkheid niet verstoord wordt. Vlaams Belang toont zich geen voorstander van dit plan, ten eerste omdat het voor een erg artificiële breuk zorgt tussen de derde bachelor en de master, terwijl in de praktijk deze overgang vaak vloeiender is en vakken uit de beide opleidingen best te combineren vallen. Ten tweede is een knip leggen na de derde bachelor te laat in een studentencar- rière om te spreken van een tijdige ingreep inzake studievoortgangsmatregelen. Een universele toepassing van het mijlpaalsysteem werkt ingrijpend en legt de drempel al na diens tweede jaar, zodat studenten met een slechte studie-efficiëntie er sneller uitgefilterd kunnen worden.

Woke-censuur uit onze hogeronderwijsinstellingen weghouden

De woke-cultuur in Europa is aan een opmars bezig. Woke is de extremere vorm van po- litieke correctheid en is afkomstig uit Amerikaanse universiteitscampussen. In de praktijk wordt het vooral gestuurd door extreemlinks militantisme. Het opzet is om burgers herop te voeden en door het uitoefenen van militante druk lesinhouden te veranderen en (zelf) censuur te bekomen. Ook in het Vlaamse hoger onderwijs begint deze beweging vaste voet te krijgen. In de Verenigde Staten werden al talloze professoren en mediafiguren tot ontslag gedwongen. Discussies over politiek activisme en het boycotten van gastsprekers op universiteiten spelen daar al langer, en ondertussen ook steeds meer in Europa.

Terwijl in Frankrijk de regering het politieke activisme aan de universiteiten in kaart wil brengen om een beter beeld te krijgen van wat onder 'academisch onderzoek' valt en wat onder 'militantisme' of 'opinie' en het Verenigd Koninkrijk censuur op universiteiten wil aanpakken door de vrije meningsuiting wettelijk vast te leggen, blijft de Vlaamse regering dus passief. De vrije meningsuiting dreigt steeds meer aan banden te worden gelegd en moet beschermd worden. Beleidsmakers moeten er dan ook alles aan doen om die vrije meningsuiting te blijven verdedigen. Het Vlaams Belang wil daarom een onafhankelijke onderzoekscommissie met een omlijnde opdracht voor een onderzoek naar de vrijheid van mening en van onderzoek. De commissie zou los moeten staan van zowel overheid als onderwijsinstellingen. Onder andere juristen en ethici zouden in de instantie een plek krijgen, maar ze zou ook de vrijheid krijgen om eigen experts aan te stellen en om zelf mensen in het veld te contacteren om zodoende de impact van deze censuur te analyse- ren.

Let wel: onze oproep om de impact van woke-cultuur te monitoren en daar een onafhan- kelijk onderzoek (dat dus niet gevoerd dient te worden door de overheid, maar door een onafhankelijke instantie) naar te verrichten, is geen vorm van censuur. Onze oproep is geen aanval op de academische vrijheid en wil zeker niet leiden tot meldpunten en hek- senjachten. Het principe van academische vrijheid zou hier niet ter discussie mogen staan. Ook moet er zeker altijd ruimte zijn voor maatschappijkritische visies in de wetenschap. De vraag is echter: in hoeverre zijn deze wetenschappelijke visies binnen sommige vak- gebieden te eenzijdig? Hoeveel wetenschappers durven openlijk een tegengeluid tegen de groeiende woke-invloed te laten horen? Hoeveel jonge wetenschappers die aan het begin van hun carrière staan, durven stelling te nemen tegen een heersende bias in hun vakgroepen? En is het niet zo dat wat we over horen misschien wel het topje van de ijs- berg is, en dat er nog veel meer speelt aan universiteiten waar wij nooit wat over verne- men? In hoeverre is het adagium "*Sapere aude*" ("Durf denken") nog van kracht in deze context waarin de woke-cultuur internationaal opmars maakt en dreigt te verworden tot een *pensée unique*? Net om ter zake een gedegen en brede *status quaestionis* binnen het academisch veld in Vlaanderen te verkrijgen, ijveren wij in navolging van Frankrijk en het

Verenigd Koninkrijk voor een objectief en onafhankelijk onderzoek, net om het objectieve en onafhankelijke onderzoek binnen onze hoger onderwijs te waarborgen.

Verengelsing van het Vlaamse hoger onderwijs indijken

Het is van belang om waakzaam te blijven over de negatieve gevolgen van de internationalisering in onze Vlaamse hogeronderwijsinstellingen, zoals een verregaande verengelsing. Het belang van het Nederlands in ons hoger onderwijs moet ten volle gewaarborgd worden. Voor het Vlaams Belang blijft het vanuit historisch, ideologisch en sociaal oogpunt van het allergrootste belang dat in Vlaanderen het Nederlands in principe doceertaal blijft in onze hogescholen en universiteiten. Vlaams Belang wil dan ook de garantie inbouwen dat iedere Vlaamse student een basisopleiding (bachelor en daaropvolgende initiële master) geheel moet kunnen volgen in het Nederlands.

Het belang van het Nederlands in het hoger onderwijs wordt in woorden ook erkend door minister Weyts, blijkens de overkoepelende strategische doelstelling 5.2 uit diens Beleidsnota die stelt dat het Nederlands als wetenschapstaal overeind moet blijven. Zo heeft minister Weyts de regels inzake de taalverwachtingen van anderstalige docenten werkzaam in Nederlandstalige opleidingen verduidelijkt en scherper gesteld. Hierdoor zullen anderstalige docenten in de komende jaren geen lesopdracht meer kunnen krijgen wanneer ze het vereiste ERK-taalniveau B2 van het Nederlands na vijf jaar nog steeds niet gehaald hebben.

In de Beleidsnota staat inzake deze materie ook dat de Vlaamse regering strikt zal toezien dat er geen zogenaamde “spookopleidingen” in het Vlaams hoger onderwijs ontstaan waarmee onvolwaardige Nederlandstalige equivalenten worden aangeboden. Dat gaat dan om de opleidingen die officieel bestaan maar eigenlijk niet in het Nederlands worden gegeven. Studenten moeten in dat geval de Engelstalige opleiding volgen. Op deze manier proberen bepaalde hogeronderwijsinstellingen de wet te omzeilen.

Vlaams Belang vindt dit alvast een goede aanzet, maar wil ook een stap verder gaan. Naast spookopleidingen kunnen er ook “spookvakken” bestaan, namelijk keuzevakken waarbij men kan kiezen tussen een Nederlandstalige en een anderstalige variant van hetzelfde opleidingsonderdeel, maar waarbij de instelling de studenten duidelijk stuurt richting de Engelstalige variant en het Nederlandstalig opleidingsonderdeel enkel dient om in orde te zijn met bepaalde wettelijke vormvereisten. Ook deze vorm van ontnederlandsing in ons hoger onderwijs moet gemonitord en ingedamd worden. Ook bestaan er afzonderlijke vakken binnen Nederlandstalige opleidingen waar vormelijk alles in het Nederlands is opgesteld (ECTS-fiches, evaluatie en examens, enzovoort), maar waar de docent in kwestie de facto niet het Nederlands gebruikt als instructietaal. Ook hiertegen dient de Vlaamse overheid op te treden.

Onze strijd tegen de verengelsing van het hoger onderwijs betekent niet dat we van het Vlaamse academisch landschap een Nederlandstalig eiland willen maken binnen de internationale wereld waar Engels inderdaad al meer dan een halve eeuw quasi de enige lingua franca is. Gespecialiseerde opleidingen waar het Engels vanwege de aard van het vak en het academische taalonderricht in het Engels behoeft, zullen niet willens nillens door ons worden tegengehouden. Zo stemde Vlaams Belang o.a. voor de uitbreiding van het aandeel anderstalige bacheloropleidingen, dat werd opgetrokken tot maximaal 9 procent.

Vlaams Belang wil evenwel naast het indammen van de verengelsing er ook voor zorgen dat het Nederlands meer positief benaderd wordt binnen academische kringen. De

Vlaamse overheid dient het Nederlands dan ook actief te promoten als volwaardige academische taal. Dat kan o.a. door beter in te zetten op taalcursussen Nederlands voor buitenlandse uitwisselingsstudenten. Ook wil het Vlaams Belang de maatregel instellen dat iedere anderstalige thesis, doctoraat, onderzoeksrapport en onderzoeksartikel dient vergezeld te worden van een bijbehorende Nederlandstalige korte samenvatting. Bij Nederlandstalige verhandelingen en artikels wordt immers quasi altijd een Engelstalige abstract gevraagd, dus het lijkt ons niet meer dan logisch dat ook het omgekeerde het geval zou zijn.

Screening van buitenlandse investeringen en invloed in ons hoger onderwijs

In 2020 besliste het Vlaams Parlement werk te maken van een screening van buitenlandse investeringen in onze bedrijven. Dit screeningsmechanisme moet de Vlaamse economie beter beschermen tegen ongewenste buitenlandse inmenging. Vlaams Belang stelt dat ook een soortgelijke controle nodig is in het hoger onderwijs. We leven in een kenniseconomie waar onze universiteiten en hogescholen ook deel van uitmaken. Ook zij bezitten strategische knowhow waar we uiterst voorzichtig mee moeten omspringen en ons moeten hoeden voor vijandige invloeden. In Vlaanderen heeft momenteel de overheid, de Vlaamse Interuniversitaire Raad (VLIR) noch de Vlaamse Hogescholenraad (VLHORA) zicht op het totaal aantal giften van of contracten met buitenlandse partners. Niemand kan zeggen of die de laatste jaren al dan niet omvangrijker zijn geworden. Desondanks heeft de Vlaamse regering geen plannen voor zo'n doorlichting.

Vandaar stelt Vlaams Belang voor om naar Amerikaans voorbeeld een overheidsscreening voor buitenlandse investeringen in ons onderwijs door te voeren. In de VS moet een universiteit elke gift boven de 250.000 dollar aangeven. Instellingen die hier slordig mee omspringen worden door de overheid op het matje geroepen. In Vlaanderen zou men ook dergelijk mechanisme kunnen invoeren voor giften, contracten en leerstoelen van buiten de Europese Unie. We weten dat landen zoals China er niet voor terugdeinzen om via deze wegen invloed te verwerven, het maakt deel uit van een soft power-strategie.

Naast de formele invloed die zo kan uitgeoefend worden, zien we ook dat buitenlandse mogelijkheden een zekere informele invloed (kunnen) uitoefenen op het onderricht, on-

derzoek en studenten in het Vlaamse hoger onderwijs. Vooral de druk vanwege China is internationaal het laatste decennium erg in opmars. Zo rapporteerde het Nederlandse kennisinstituut Clingendael, dat gespecialiseerd is in internationale betrekkingen en geopolitiek dat de Chinese beïnvloeding in het hoger onderwijs in Nederland zou leiden tot de aantasting van academische vrijheid en vrijheid van meningsuiting. Het onderzoek concludeert dat de invloed op het eerste zicht weliswaar beperkt lijkt, maar de gevolgen kunnen volgens de onderzoekers desalniettemin erg ingrijpend zijn. Deze meer informele invloed in het hoger onderwijs manifesteert zich op allerlei vlakken, zoals het (indirect) aanzetten tot zelfcensuur, censuur van academische publicaties van Europese uitgeverijen in China, censuur bij het uitvoeren van onderzoek en het verzorgen van onderwijs in China door Europese burgers, etc. In Vlaanderen zagen we in 2020 een voorbeeld aan de KU Leuven: de onderzoeksgroep Sinologie heeft daar namelijk besloten om bij evenementen waar gevoelige thema's aan bod komen, zoals de situatie m.b.t. Hongkong, Taiwan of de Oeigoeren, opnames te verbieden. Ook deze informele invloed moet gemonitord en ingedamd worden.

Braindrain uit Vlaanderen stoppen door meer aandacht voor onze onderzoekers

We zien dat te veel talentvolle studenten en academici in wetenschappelijke vakgebieden Vlaanderen verlaten en verkassen naar een buitenlandse universiteit of onderneming. Zo'n beslissing om zich als (doctoraats)student of als expat elders te gaan vestigen heeft zowel push- als pullfactoren. Pushfactoren zijn onaangename elementen in ons Vlaams academisch landschap waardoor mensen weg willen. Deze pushfactoren kunnen tegengegaan worden door van overheidswege enerzijds extra in te zetten op een uitbreiding van het aanbod aan innovatieve studierichtingen. De hierboven aangehaalde wijziging inzake financiering van het hoger onderwijs alsook stimulansen inzake STEM-opleidingen aan de hogescholen kunnen hier zeker hefbomen toe zijn.

Anderzijds moet er meer investeringen komen in mensen en middelen in wetenschappelijk onderzoek. Op korte termijn moet de Europa 2020-doelstelling om de 3% O&O-norm te realiseren als een absoluut minimum minimum ingesteld en blijvend gehandhaafd worden. Deze 3% O&O-norm heeft als doel om ten minste 3% van het Bruto Binnenlands Product aan onderzoek en ontwikkeling (O&O) uit te geven. De bestedingen voor onderzoek en ontwikkeling (O&O) in het Vlaamse Gewest worden voor 2018 geraamd op 7,9 miljard euro. Dit komt overeen met een O&O-intensiteit in dat jaar op 2,92% van het bruto binnenlands product (bbp).

Bovendien moet de overheid een wetgevend kader bieden dat samenwerkingen tussen bedrijven en hogeronderwijsinstellingen faciliteert. Verder moeten we inzetten op het Odysseus-programma van het Fonds Wetenschappelijk Onderzoek (FWO) dat aan uitstekende onderzoekers die buiten Vlaanderen een carrière hebben opgebouwd, een startfinanciering aanbiedt om gedurende vijf jaar aan een Vlaamse universiteit een onderzoeksgroep

uit te bouwen. Ten slotte kunnen overheden, zowel op lokaal als op Vlaams vlak, inspanningen doen die ervoor zorgen dat deze academici kunnen wonen en werken in een rustige, stimulerende omgeving.

Daarnaast moet de regering ook meer aandacht hebben voor de carrière van doctorandi. In Vlaanderen haken nog te veel doctorandi af tijdens hun doctoraatsstudie; de slaagcijfers binnen deze groep kunnen nog ook beter: het aandeel doctorandi uit de instroomjaren 2009-2010 en 2010-2011 dat het doctoraat behaald heeft binnen de periode van zes jaar na de start ligt gemiddeld op 68%. Hoe ouder men is bij de start van het doctoraat, hoe lager de slaagkans gemiddeld wordt. Een deel van de verklaring zit hier waarschijnlijk in de werk-gezinsverhouding, waarbij een doctoraat afwerken voor doctorandi met kinderen minder evident is. Hiertoe moet voor deze groep werk gemaakt worden van betere mogelijkheden tot het spreiden van een doctoraat, maar ook voor betere extralegale voordelen zoals kinderopvang. Uit onderzoek blijkt ook dat nagenoeg 13% van de doctorandi er minstens verschillende keren per maand aan dacht om te stoppen met onderzoek. Als hoofdredenen worden aangehaald: Te weinig begrip van de promotor(en), zich niet competent genoeg voelen, doctoreren blijkt niet helemaal wat ervan verwacht werd en de studie is te stresserend. Een internationaal baanbrekend onderzoeksartikel van professor arbeidsrelaties Katia Levecque uit 2017 toonde aan dat er een alarmerend hoge incidentie is van mentale gezondheidsproblemen bij doctorandi. 32% van de toen onderzochte populatie had een risico op psychische stoornissen, in de meeste gevallen betrof het depressie. Deze cijfers waren dan ook significant veel hoger in vergelijking met andere beroepsgroepen.

Vlaams Belang wil daarom dat hogeronderwijsinstellingen een betere werking instellen inzake mentaal welzijn bij hun academisch personeel, wat gemonitord moet worden door de overheid. Ook kan het niet dat talentvolle academici zouden stoppen door een vertroebelde relatie met hun promotor(en). Iedere euro van het O&O-budget dat hierdoor verloren zou gaan is er een te veel. Zelfstandig academisch personeelsleden die doctorandi onder hun hoede hebben moeten tijdig gescreend worden inzake hun omgang met en taakbelasting jegens hun assistenten. Vlaanderen moet tevens inzetten op het verder vormen en inzetten van vertrouwenspersonen in het hoger onderwijs zodat de meldingsdrempel voor deze groep, maar ook voor andere personeelsleden alsook studenten lager wordt wanneer er bv. sprake is van grensoverschrijdend gedrag van een overste.

Ook dient de aansluiting van doctoraathouders met de arbeidsmarkt blijvend gemonitord te worden zodat deze talentvolle wetenschappers aan de slag kunnen in een gepaste, uitdagende en innovatieve werkomgeving, waardoor ze ten volle kunnen bijdragen aan de vooruitgang van onze Vlaamse samenleving.

De pullfactoren zijn aangename factoren die elders liggen en de mensen als het ware aantrekken om er zich te vestigen. Deze kunnen gemilderd worden door het instellen van een afkoopsom. Mensen die hier studeren en in het buitenland gaan werken moeten dat kunnen, maar moeten een deel van de kosten verbonden aan hun studie, die gedragen werden door de Vlaamse belastingbetaler, terugbetalen. Ze hebben immers op kosten van de Vlaamse samenleving een goede opleiding gekregen, maar geven er bij emigratie naar het buitenland na hun studies niks aan terug.

B. Levenslang leren bevorderen op de werkvloer en via het volwassenenonderwijs

De digitalisering en de automatisering zullen de volgende jaren en decennia een grote impact hebben op onze economie. Er zullen jobs verdwijnen, andere jobs zullen een fundamenteel andere inhoud krijgen, maar er zullen ook nieuwe jobs ontstaan. In onze door de technologische (r)evolutie snel veranderende economie, moeten zelfs mensen die vanuit ons onderwijs een stevige basis hebben meegekregen, zich permanent bijscholen. "Leren", in verscheidene concrete vormen en facetten wordt een continu proces dat altijd en overal plaatsvindt en voor iedereen toegankelijk is. Uit statistieken van Eurostat blijkt echter dat ons land internationaal slecht scoort op het vlak van opleiding en vorming van werknemers.

Vlaams Belang ijvert dan ook voor een permanent onderzoek naar de veranderingen in onze economie en samenleving dat de basis moet vormen voor een doeltreffend beleid inzake levenslang leren. Permanente bijscholing binnen en buiten het bedrijfsleven moet door de overheid doortastend gefaciliteerd worden. Bedrijven moeten via informatieverstrekking en financieel gestimuleerd worden om meer opleidingen te voorzien voor hun werkgevers.

Het aanbod aan opleidingen moet in de eerste plaats focussen op de knelpunten op onze arbeidsmarkt en inspelen op de toekomstige uitdagingen van onze economie en samenleving. Wij denken hierbij vooral ook aan het instellen van voldoende trajecten om ongekwalificeerde werkløzen aan startkwalificaties voor de arbeidsmarkt te helpen.

Ook het volwassenonderwijs zal vanzelfsprekend een vitale rol spelen bij de uitrol en promotie van levenslang leren. Dit onderwijssegment heeft de laatste jaren een grote transformatie ondergaan door de vele fusies binnen de centra voor volwassenenonderwijs (cvo's) en is ondertussen al lang geëvolueerd van de typische hobby-avondscholen waar mensen bv. een extra taal of praktische huisvaardigheid leerden naar een volwaardige onderwijsspeler die ook instaat voor allerlei essentiële maatschappelijke vormingsfacetten, zoals tweedekansonderwijs voor ongekwalificeerde uitstromers uit het leerplichtonderwijs, opleidingen Nederlands als tweede taal voor nieuwkomers (NT2) en omscholing van werknemers die zo betere arbeidsperspectieven willen verkrijgen. De coronacrisis toonde ook dat veel werkgevers en werknemers die nood voelen om zich bij te scholen en dat er meer en meer gerichte cursussen nodig zullen zijn naar de toekomst toe om te kunnen beantwoorden aan de alsmaar evoluerende economie en maatschappij.

Door de coronacrisis en de duidelijk onmiskenbare opportuniteiten die er binnen het volwassenenonderwijs liggen bij het toekomstbestendig vormen van vele Vlamingen die hun studies al afgerond hebben, heeft de Vlaamse regering toch beloofd om opnieuw verder te investeren in het volwassenenonderwijs. Daartoe werd het plan Edusprong uitgetekend door minister Weyts wat tevens kadert binnen het relanceplan Vlaamse Veerkracht. Hierbij wordt 60 miljoen euro uitgetrokken ter bevordering van de werf “Levenslang blijven leren” van het relanceplan. Het plan ter bevordering van het volwassenenonderwijs heeft vier speerpunten:

1. een sterke promotiecampagne ‘Levenslang Blijven Leren’ in het volwassenenonderwijs
2. het versterken van arbeidsmarktkansen voor alle Vlamingen die er nood aan hebben
3. het versterken van digitale competenties van een ruim doelpubliek
4. het gericht inzetten op een gekwalificeerde uitstroom

Vlaams Belang is ook hier tevreden met de extra aandacht en investeringen voor het volwassenenonderwijs, maar vindt toch dat de visienota eigenlijk vrij vaag is inzake de effectieve uitvoering. Er staan veel goede voornemens in, maar we weten eigenlijk nog weinig hoe het zit met de precieze besteding, de procentuele verhouding tussen de verschillende speerpunten en de concretisering van het budget per actie of maatregel.

Vlaams Belang wil alvast ook enkele extra aandachtspunten aanstippen die in het plan te weinig aan bod komen. Allereerst moet binnen de Edusprong ook het pad geëffend worden voor duaal leren. Duaal leren in het volwassenenonderwijs zal opstarten in september 2022. Een goede voorbereiding is noodzakelijk om te slagen en er zouden ook relancemiddelen voor uitgetrokken moeten worden. Met de nieuwe leervorm die duaal is, kunnen beroepsgerichte opleidingen in het volwassenenonderwijs een nieuw élan krijgen. Ten tweede is het ook belangrijk dat de overheid voldoende snel en accuraat te werk gaat wanneer een cvo een nieuwe opleiding of module wil inrichten. Nu zit er tussen de aanvraag en de effectieve toekenning vaak te veel tijd. Als een cvo echt kort op de bal en flexibel wil inspelen op de vormings- en professionaliseringsnoden, dan gaat er best zo weinig mogelijk tijd verloren aan dergelijke administratieve processen.

Daarnaast blijft ook de monitoring van de effecten van het plan nog onduidelijk. Er zijn geen doelen geformuleerd: welke resultaten verwacht de regering, wanneer zijn we tevreden met de uitkomsten? Wel werd gesteld dat dit plan apart wordt gemonitord, dus een overkoepelende monitoring van de verschillende plannen binnen onderwijs en vorming ontbreekt. Dat zou een rol voor het Partnerschap Levenslang Leren kunnen zijn. Levenslang leren heeft vele aspecten en uitvoerende instanties (cvo's, hogeronderwijsinstellingen, leren op de werkvloer, VDAB,...) dus een gecoördineerde monitoring en evaluatie is zeker opportuun om versnippering tegen te gaan.

Het zal van het allergrootste belang zijn om voor een kwaliteitsvolle uitbreiding van het aanbod en de deelname aan levenslang leren een permanente goede kruisbestuiving te vinden tussen overheid, de arbeidsmarkt en de onderwijsinstellingen. Binnen de onderwijsinstellingen is er ook goede afstemming nodig tussen alle relevante geledingen (dus hoger onderwijs, maar ook volwassenenonderwijs en liefst ook secundair onderwijs).

Doch we moeten ook realistisch durven zijn met het stellen van te grote ambities. Op papier is een sterke verhoging van de deelname aan levenslang leren een logische operatie, maar vaak botsen we hier op de weerbarstigheid van de werkelijkheid. Het voornemen

om met een meer gevarieerd aanbod meer werkenden/volwassenen ouder dan 25 richting levenslang leren aan te trekken is natuurlijk zeker positief. Een gevarieerd, aangepast en adequaat aanbod is daar een zeer goede incentive, maar om het aandeel aan deelnemers op te krikken van de huidige 8,6% van de actieve bevolking naar de in het Pact 2020 gezette en niet-behaalde doelstelling van 15%, zal er veel meer nodig zijn dat niet meteen in de scope van de visienota's Levenslang Leren, Edusprong en Voorsprongfonds Hoger Onderwijs zit.

Ten eerste zijn er formele uitdagingen, d.w.z. hinderpalen aan de kant van de werkgevers (niet iedere werkgever is even happig om werkgevers te laten deelnemen aan opleidings-trajecten als dit iets van de arbeidstijd zou wegnemen, dat blijft een groot zeer in ons arbeidslandschap), werkveld, arbeidsvoorwaarden (bv. veel klachten die bij ons binnenkomen betreffen een ontoereikend educatief verlof),... Maar er zijn ook minder formele bezwaren zoals de tijdsverdeling binnen gezinnen, zorg voor kinderen, de balans werk-gezin,... Want het is voor een minister wel makkelijk om te zeggen: "We zorgen door de digitalisering ervoor dat iedere werknemer makkelijk online thuis na z'n werk kan leren", maar ook dat is niet voor iedereen evident, we denken bv. aan grote gezinnen of alleenstaande moeders of vaders. Ook vraagt levenslang leren duurzaam institutionaliseren van veel Vlamingen een mentale omslag; "Sometimes you can lead a horse to water, but you can't make it drink."

De visienota's van de overheid zetten fel in op innovatie, verduurzaming en flexibiliteit, dat zijn opnieuw in se erg goede voornemens, onderwijsverstreckende instanties zoals de cvo's, maar ook hoger onderwijsinstellingen hebben er inderdaad in het kader van levenslang leren baat bij om meer wendbaar te zijn. Toch is er bij dat laatste ook een andere kant aan de medaille: flexibilisering kan ook leiden tot een grote versnippering en zo ook de plan- en werklust verhogen bij de instellingen. Het is hierbij opportuun om de vraag te stellen: Waar liggen de grenzen van de flexibilisering? Vanaf wanneer is zo'n flexibilisering ook nadelig voor de kwaliteit? Hoe zit het met de werkbaarheid? Daartoe moet de overheid de garantie bieden dat de gedane investeringen ook effectief leiden tot meer onderwijzend en ondersteunend personeel en moet de overheid ervoor zorgen dat deze mooie plannen niet plots worden stopgezet of sterk gereduceerd worden eens al het coronacrisis-stof is gaan liggen. Deze instellingen hebben nood aan duurzame investeringen om hun kwaliteitsvol vormingsaanbod permanent op peil te houden in functie van het toekomstige, constant evoluerende arbeidsveld.

**Wij staan voor een synthese
tussen verfrissende ideeën en de
traditierecepten. Geen onbehouden
hervormingswoede, maar behouden
wat werkt en vernieuwen wat beter kan**

CONCLUSIE

Vlaanderen is een kenniseconomie. Dat wil zeggen dat onze enige grondstoffen onze hersenen zijn. In die optiek is degelijk onderwijs van primordiaal belang. De laatste decennia moesten we evenwel toekijken hoe ons ooit zo kwaliteitsvol onderwijs in ijlt tempo werd mismeesterd in functie van een hoogdravende linkse gelijkheidspolitiek. De inertie van de traditionele partijen veruiterlijkte zich ook op het vlak van onderwijs: liberale, socialistische en christendemocratische ministers van onderwijs passeerden de revue. Allemaal probeerden ze tevergeefs hun stempel op ons onderwijs te drukken, dit uit een ongewenste hervormingsdrang louter om te hervormen. Vanderpoorten, Vandenbroecke, Smet en Crevits, allemaal duwden ze ons kwalitatief onderwijs onder in een fletse gelijkheidssoep.

De Vlaming lust deze soep helemaal niet. Dalende resultaten, schoolmoeheid en algehele ontevredenheid kwamen iedere keer boven water drijven. Na enkele decennia doordraai-erij in de progressieve mallemolen, heeft ons onderwijs nood aan herbronning.

Het Vlaams Belang staat voor een synthese tussen verfrissende ideeën en de traditierecepten die ons onderwijs net zo succesvol maakten in het verleden. Geen onbehouden hervormingswoede, maar behouden wat werkt en vernieuwen wat beter kan.

Het dogmatische gelijkheidsdenken veegde de kwalitatieve onderwijs tradities van tafel, in een poging om het onderwijs om te turnen in een emancipatoire gelijkheidsmaker. De kwaliteit van het onderwijs wordt opgeofferd op het altaar van de diversiteit, want naderhand werd duidelijk hoezeer de race to the bottom ook aangespoord werd door de massamigratie.

Het Vlaams Belang verwierpt het fletse egalitarisme en pleit voor een terugkeer naar excellentie. Competitiviteit en kennisoverdracht zijn hier de sleutelwoorden. Het lager onderwijs moet inzetten op basiskennis, zaken waarop kinderen gedurende hun volledige schoolcarrière op kunnen leunen. Daarnaast is het aanleren van het Nederlands van levensbelang, zowel in de klas als op de speelplaats. In het secundair onderwijs moeten de uniformisering, nivellering en hervormingsdrang zo snel mogelijk op de schop. Het secundair onderwijs heeft enerzijds een herbronning nodig naar zijn vroegere performantiegraad en anderzijds een verfrissing nodig door differentiatie en flexibiliteit. Dat betekent dat leerlingen meer mogelijkheden tot specialisatie nodig hebben, gaande van STEM tot sport en een hergewaardeerd technisch – en beroepsonderwijs. In dat laatste traject moet duaal leren flexibeler kunnen. Zowel in het lager als in het secundair onderwijs moet de performantiegraad aangescherpt worden door gestandaardiseerde proeven.

De heroriëntatie richting het succesvolle onderwijs van vroeger moet gepaard gaan met vernieuwingen die een antwoord bieden op actuele maatschappelijke vragen. Het Vlaams Belang wil meer faciliteiten voor hoogbegaafde leerlingen, hetgeen kadert in het pleidooi voor excellentie. Excellentie betekent echter niet elitarisme, vandaar ook dat het Vlaams Belang pleit voor een betaalbare schoolrekening en een beredeneerd GOK-beleid. Andere kwesties, zoals de spijbelproblematiek en het sluipende islamisme op de schoolbanken, wil het Vlaams Belang harder aanpakken. Het ontszeggen van de kinderbijslag bij chronisch spijbelen en het verbieden van islamlessen op school mogen hierbij geen taboe zijn.

Het leerplichtonderwijs moet voor het Vlaams Belang in een vrije omgeving plaatsvinden. Dat wil zeggen dat de keuzevrijheid bij de inschrijving absoluut gevrijwaard moet worden, maar ook dat tergende linkse indoctrinatie in de klas niet door de beugel kan. Onze

schoolgaande jeugd moet school lopen binnen een neutraal klimaat dat gekaderd wordt door de Westerse normen en waarden. In die optiek is burgerschapsvormend onderwijs, zowel geestelijk als fysiek, het credo van het Vlaams Belang.

Naar het hoger onderwijs toe acht het Vlaams Belang het probleem van de linkse indoctrinatie zowaar nog groter. Zienderogen veranderen onze hoger onderwijsinstellingen in extreemlinkse, woke-bastions die elke voeling met de samenleving verliezen en absurde Amerikaanse platitudes overnemen. Een gebrek aan respect voor de vrijheid van meningsuiting, pensée unique en zelfs volstrekte onvrijheid komen daar meer dan ooit bij kijken. Het Vlaams Belang verzet zich tegen de overname van deze bedenkelijke linkse, Amerikaanse campuscultuur en pleit voor een open, taboeloos onderwijs. De absurditeiten van het nieuwe racisme en de genderideologie verzieken niet enkel de geesten van de studenten maar ook het maatschappelijk debat. Hogescholen en universiteiten moeten vrijplaatsen zijn van onderzoek en debat, niet van een misplaatst links totalitarisme.

Excellentie, vrijheid en een breuk met de linkse hervormings – en indoctrinatiewoede moeten ons onderwijs opnieuw katapulteren naar de kwaliteit die het vroeger bezat. Samen met de nodige verfrissingen kunnen we ons onderwijs eindelijk de status geven die het verdient, dat van kwaliteitsvol, leidinggevend, adequaat en sociaal onderwijs. Dat is het rechtse alternatief voor de linkse gelijkheidswaanzin.

Werkten mee aan deze brochure:

Roosmarijn Beckers, Vlaams Volksvertegenwoordiger
Dennis Bels, inhoudelijk medewerker Vlaams Parlement
Chris Janssens, fractieleider Vlaams Parlement
Jan Laeremans, Vlaams Volksvertegenwoordiger
Kristof Slagmulder, Vlaams Volksvertegenwoordiger

Madouplein 8/9
1210 Brussel
02 219 60 09

info@vlaamsbelang.org
www.vlaamsbelang.org